

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
utca) 10. szám. Telefonszám: 9-77

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej

**KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:**
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

D. Ramsetter Robert

Disztriktor

Boila professzor büne

Egy szebeni vizsgálóbíró magánszorgalmából eljárást indított Boila Romulus professzor ellen. Sem magánosok, sem hivatalos fórumok nem adtak be feljelentést a kolozsvári egyetem kiváló közjogtanára ellen. A szebeni vizsgálóbíró saját kedvtelésére kezdte meg a vizsgálatot, amelynek során fényt kívánt deríteni Boila professzor vagyonának eredetére. Ebből a célból könyvvizsgálatot tartottak az Albina banknál, ahol Boilának állítólag folyószámlája van, őrizetbe vették a bank egyik igazgatóját, egyszóval olyan lendülettel csinálják a dolgot, mintha csakugyan komoly bűnyürről lenne szó.

Sem prejudikálni nem akarunk, még kevésbé akarjuk védelmünkbe venni Boila professzort. Azt hisszük, ő tiltakozna legjobban ez ellen. De nincs is semmi szükség rá. Aki ismeri őt, megnyerő egyéniséget, tiszta jelleműt és a közért kifejtett tevékenységét, annak pillanatnyi kétsége sem lehet afelől, hogy milyen eredménnyel fog zárulni ez a privátszorgalmából bevezetett „vizsgálat”.

Magához a konkrét esethez tehát nincs szavunk, de annál súlyosabb mondani valóknak vannak a jelenséggel kapcsolatban, amelynek csak egyik villanása ez az eset. A Boila professzor ellen bevezetett vizsgálatban lehetetlen észre nem venni a politikai tendenciát. Nem ez az első ilyen „vizsgálat” a jelenlegi kormány uralma óta. Egy tervszerű kompromittálási hadjárat folyik az elmúlt rezsim vezetői ellen.

Semmi kifogásunk nincs, ha megvizsgálják az ujonnan szervezett vagyonok eredetét. Sőt kívánatosnak tartjuk ezt. De akkor tessék megfelelő törvényt hozni, tessék tíz-husz évre visszamenőleg minden ilyen vagyon eredetét megvizsgálni. Nem pedig egyes embereket kipécézni és meggyenpadra ültetni. Ha jól emlékszünk, éppen Mihailache volt belügyminiszter terjesztett a mostani parlament elé ilyen értelmű javaslatot. Miért nem szavaztatta meg azt a kormány? És ha már nem volt kedve, vagy bátorsága a nyílt harcot felvenni, miért folyamodik most a guerilla harc nem éppen európai módszeréhez?

A közeletet megérinteni csak tisztásgyerekekkel lehet.

A hálás primár, vagy a hálátlan utókor

A hálás primárt Ionescunak hívják. Az új rezsim emelte ki a teljes ismeretlenség homályából, vörös szakállt hord és egyetlen érdeme az volt, hogy megőrizte politikai hűségét a jelenlegi miniszterelnök iránt. Amíg a rezsimváltozás meg nem történt, Kisenev egyetlen jogtájtája volt. Most, természetesen, primár.

Mint ilyennek, első és egyetlen konstruktív gondolata az volt: hogyan hálálhatna meg közvetlen főnökének, Munteanu Raminic belügyi alminiszternek azt, hogy a hatalomnak — képességeihez mérten — szándékosan magas csucsaira hághatótt. Nos, hogyan is róhatná le egy primár másfélszáz háláját, minthogy uccát nevez el jövendőjéről?

Csak az ucca kijelölése körül mutatkoznak nehézségek. Mert a főbb és rendesebb uccák táblái már mind foglaltak voltak, olyan apróbb személyiségek neveivel, mint Mátyás király, Ferdinand király, Vitéz Mihály, stb. A primárok legfőbb patrónusának: Munteanu Raminicnek csak egy szerényebb külvárosi ucca jutathott volna a széles boulevardok helyett.

Ionescu primár ezt a nyilvánvaló igazságtalanságot nem tűrhette egy pillanatra sem. És a történelmi igazságszolgáltatás sugallatát kötvé, a Vitéz Mihály uccát Munteanu-Raminic uccára keresztelte át. Kisenevben tehát mostantól kezdve egy széles boulevard jelzőtáblái nem Vitéz Mihály hőstetteit, hanem egy szerény alminiszter nagylelkűségét hirdetik.

A történet konklúziója szomorú mementó

A kormány fuziót készít elő a négy legnagyobb bukaresti bank között

Tüntettek a főváros uccáin a Banca Generala elégedetlen betétese

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Argetoianu pénzügyminiszter néhány nappal ezelőtt tett nyilatkozatában bejelentette, hogy a pénzügyi élet normalizálása érdekében feltétlenül szükség van meglévő bankok és pénzintézetek erejének koncentrálására. Argetoianu nyilatkozatában kimondta, hogy bankfuziókra gondol, amelyek nemcsak a hitelképesség és a tőkeerősség fokozása érdekében szükségesek, hanem azért is, hogy az adminisztrációs költségek redukálásával lehetővé tegyék a bankok rentabilitásának fokozását és egyidejűleg a kamatláb leszállítását.

A bukaresti lapok ma délutáni számaikban arról számolnak be, hogy az erők csoportosítására vonatkozólag a kormány kezdeményezésére már megindultak a tárgyalások a legnagyobb bukaresti pénzintézetek között.

A négy legnagyobb bukaresti bank vesz részt ezeken a tárgyalásokon, amelyeknek végcélja az intézetek fuziója volna.

Ily módon hatalmas pénzintézetet lehetne létrehozni, amely könnyebben jutna hitelhez, nagyobb bizalomnak örvende-

ne a külföldön és hozzájárulhatna a bankkereskedelem racionalizálásához és a hitelélet konszolidálásához.

Az Argus közli egyik nagyobb bank igazgatójának nyilatkozatát. A bankdirektor szerint

a bankok az utóbbi időben csak arra szorítkoznak, hogy eddigi üzleteiket likvidálják, új üzleteket azonban nem igen kötnek és igen korlátozott aktivitást fejtenek ki.

Természetesen ez így sokáig nem maradhat és remélhető, hogy a nemzetközi helyzet javultával és új piacok szerzésével, az olasz, osztrák és magyar kereskedelmi szerződések megkötésével stb., a pénzintézetek újból felérik korábbi aktivitásukat.

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. Ma reggel Bukarestben a Banca Generala betétese tiltakozó tüntetést rendeztek a törvényszék előtt, amiért még nem tüntették ki a fizetéseket bank kényszerre egyezségi ügyének tárgyalását. Innen a tüntetők a nagyobb lapok szerkesztőiségei elé vonultak, ahol tovább folytatták a tüntetést, majd később rendben szétoszlottak.

A pénzügyminiszterium újabb rendeletben utasította a pénzügyigazgatóságokat az adótarozások energikus behajtására

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A pénzügyminiszterium körrendeletet küldött szét a pénzügyigazgatóságokhoz, amelyeket felszólított arra, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel szorgalmazzák az adókövetelések behajtását. Ezzel egyidejűleg felfüggesztette a pénzügyminiszterium a pénzügyi felügyelők, alfelügyelők és pénzügyigazgatók szeptember elsejére apróbb szabadságait, utasítva ezeket, hogy vigyék keresztül az adóbehajtás tempójának meggyorsítását.

Egy másik körrendeletben a pénzügy-

minisztérium utasítja a pénzügyigazgatóságokat, hogy az italmérsi engedélyek illetékének befizetésénél semmilyen haladékot ne adjanak.

A pénzügyminisztérium egy harmadik rendelete szerint a pénzügyigazgatóságok tartoznak szeptember elsejével megkezdni a hátralékos nyugdíjak kifizetését. A nyugdíjasok betűrendben tartoznak a pénzügyigazgatóságoknak jelentkezni. Szeptember elsején az A. és B. betűk jönnek sorra és a következő napokon az ABC további két-két betűje.

he. Ez még egymagában talán nem lett volna végzetes számára, de Sipőcz elküldött egy egyébként is rendszerint végzetes cselekedetet: feleségül vette a győri zsidó kántor katolikává változott leányát.

Normális viszonyok és normális emberek között ez a tett nem tartozna a világrengető események közé. Más azonban a Sipőcz esete, aki egész karrierjét annak a keresztény kurzusnak köszönheti, mely a keresztényi szeretet nevében a legizébb gyűlöletet hirdeti minden ellen, ami zsidó, tehát fajtisztátlan.

Es ime meg is indult a nagy tiltási és tiltakozási folyamat. Ez a tiltakozás lesz most a Sipőcz végzete. Bibliai végzet valóban. Mert a biblia mondja, hogy aki kard által vétkezik — kard által vesz el.

Sipőczöt a fajvédelem irtó pallosa emelte a magasba és ime: most eme pallos által vesz el. És éppen ő: a fajvédelem orosz-berlini között — a szelid, szerelmes szívvé, gyámoltalan bárány. Szomorú végzet ez és keserű mementó!

Sipőcz Jenő végzete

A kékszemű, finom mosolyú Sipőcz Jenő, Budapest fajtisztá, kereszténypárti polgármestere, a keresztény nők körülrájongott kedvencét elérte végzete. Ez a végzet Erosz képében érte utól s talán épp ez a körülmény teszi a végzetével kapcsolatos keserőségeket némileg elviselhetővé.

Sipőcz Jenő beleszeretett egy zsidó nő-

VILÁG TÜKRE

A szovjet-diplomácia változásai

A varsói expresszrel péntek délután Berlinbe érkezett Litvinov orosz külügyminiszter. Litvinov nem először van Berlinben és valószínűleg nem is utoljára. Ez a látogatása azonban különös jelentőségű, mert olyan világpolitikai eseményekkel van kapcsolatban, melyek már a közeljövőben hivatva vannak arra, hogy az európai erőviszonyokat átcsoportosítsák.

Litvinov berlini tárgyalása a készülő francia-orosz és lengyel-orosz szerződésekkel vannak összefüggésben. Az orosz külügyi népbiztos magyarázatát akarja adni Berlinben annak, hogy a szovjet miért határozta el magát az eddigi kizárólagos német orientáció mellett — a francia és lengyel orientáció egyidejű kiépítésére, hogy ez a magyarázat teljesen eloszlatja-e a német külügyminiszter aggályait, még kétséges. Az azonban bizonyos, hogy Litvinov berlini tárgyalásai, melyek az orosz-francia és lengyel-francia orientációval kapcsolatosak: a szovjet-diplomácia érdekes változásaira világítanak rá; változásokra, melyek 1917 óta nem egyszer hoztak meglepetéseket a világpolitika külső szemlélői számára.

1917-ben, amikor az orosz bolsevista párt, német katonai és diplomáciai segédlettel magához ragadta a hatalmat: Oroszország teljesen elszigetelten állott az európai hatalmakkal való viszonylatában. A forradalom első évében az orosz diplomácia minden tevékenysége az európai proletariátus forradalmisítására, belső ellenforradalmi erők leverésére és az antimilitarista propaganda megerősítésére irányult. A békekötések után, amikor a vörös hadsereg, Trockij vezérlete alatt egészen Varsóig nyomta a lengyel csapatokat: az orosz külpolitika még teljesen a világorradalmi ábránd hatása alatt állott. Az 1917-es németországi Spartakus-felkelés, az 1919-i magyar és bajor kommun voltak ennek a külpolitikai irányzatnak utjelzői. E kommunista felkelések bukása után az orosz diplomácia, főleg Lenin befolyására, óvatossá lett, de azért semmit sem adott fel a világ forradalmisításának eddigi tervéből. Különösen Trockij volt az, aki az orosz forradalom fennmaradásának garanciáját egyedül a nyugateurópai proletariátus forradalmában látta.

A polgárháború sötét évei, a hadikommunizmus szörnyű nélkülözései azonban a Lenin irányítása alatt álló orosz kommunista pártot annak belátására kényszerítette, hogy a sikertelen európai kommunista felkelések után Szovjetországnak szüksége van a nagy európai hatalmak diplomáciai elismerésére. A szovjetnek legelső diplomáciai elismerést Németországtól sikerült kicsikarnia, melynek akkori szocialista színezetű kormánya ki is vivta a szovjet elismerését. Az elismerés mellett azonban nemcsak a szocialisták szálltak sikra, hanem a nagynémetek pártja is, melynek vezetői a versaillesi béke által porig alázott Németország számára a szovjetben új katonai erőforrást, a német nagyipar pedig új piac-lehetőségeket látott. Így jött létre Rapallóban az a szoros német-orosz

kapcsolat, melyre a francia és az angol diplomácia hosszu éveken keresztül nézett gyanus szemekkel.

Az évek során Németország tényleg sokat nyert az orosz kapcsolatok fellelvenítése által. A cári Oroszország kimondottan antantérdekeltségű volt és teljesen francia, illetőleg angol befolyás alatt állott. A német diplomácia aztálta, hogy Oroszországgal felvette a normális kapcsolatokat; ezt a befolyást teljesen elszigetelte és a maga javára aknáztta ki. De a német-orosz kapcsolatok elmélyülése Szovjet-Oroszországnak is rendkívüli szolgáltatásokat tett. A Németországgal szemben állandóan növekedő francia féltékenység végül is arra vezetett, hogy 1922-ben Franciaország is elismerte a szovjetet. Franciaország példáját rövidesen Anglia is követte. Ezek a diplomáciai elismerések nagymértékben elősegítették Oroszország belső konszolidációját, másfelől azonban nem enyhítették azt az intervencionista szellemet, amely az orosz probléma megoldását egyedül Oroszország katonai leveretésében látta.

Az intervencionista szellem erősödését fokozta az a körülmény is, hogy bár az orosz diplomácia kifelé a világ-békét hangoztatta, — a valóságban még mindig nem adta fel a világ, illetőleg a nyugateurópai proletáriátus bosevizálásának gondolatát. Hogy mennyire nem adta fel ezt az a bizonyos Zinovjev-lelél is bizonyította, mely az első Macdonald-kormány bukására vezetett, a konzervatívokat újra uralomra hozta s egyben Anglia és Szovjet-Oroszország között a diplomáciai viszony újból megszakitását eredményezte. Lényeges fordulat az orosz diplomácia célkitűzéseiben csak akkor állott be, amikor Lenin halála után Stalin került Szovjet-Oroszország élére, akinek sikerült Trockijt és mindazon társait, akik a világ forradalmatásának elvét nem voltak hajlandók feladni, — száműznie a hatalomból és részben Oroszországból is. Ezzel radikális fordulat állott be az orosz diplomáciai törekvéseiben. Az öt éves gazdasági terv inaugurálása ezt a fordulatot, mely előbb negatív színezetű volt, — pozitív irányban erősítette meg. Az öt éves gazdasági terv realizálása szoros gazdasági kapcsolatokat követelt meg a szovjet számára az európai kapitalista államokkal, sőt — horribile dictu — a magánkapitalistákkal szemben is. És bár Stalinék elvileg ezután sem adták fel az európai proletáriátus forradalmosításának gondolatát, (amit a permanens vörös napok és a berlini barrikádharok is bizonyítanak) a valóságban egy egészen más koncepciót kezdtek érvényesíteni: a kapitalista, sőt sok tekintetben reakciós színezetű európai államokkal való feltétlen kibékülés koncepcióját. Ez a koncepció a leszerelést előkészítő konferencia tavaszi ülésén már határozott kifejezést nyert, éppen Litvinov szaván keresztül, aki Oroszország békés szándékait hangoztatta és cserébe a kapitalista államok békés szándékát követelte.

Az öt éves gazdasági terv realizálása és részbeni sikere teljes mértékben igazolja ennek az új orosz koncepciónak helyességét. Oroszországnak, hogy iparosítását teljes mértékben megvalósíthassa: nemcsak belső békére van szüksége, hanem a kapitalista államok pénzügyi és gazdasági támogatására is. Az öt éves gazdasági terv realizálása nem nélkülözheti a nyugateurópai ipari államok hitelét és azokat a kedvező szállítási feltételeket, melyek egyedül teszik lehetővé az öt éves gazdasági terv sikerét. A német nagyipar legfőbb exportterülete, főleg nehézipari készárúban, ma kétségtelenül Oroszország. A német nagyiparnak ezt a sikerét a francia nagyipar mindig féltékeny szemekkel kísérte, ami a szovjetellenes hangulat megerősítésére különösképpen alkalmas volt az ideges francia közvéleményben. Ez az ideges hangulat hevítette izzóvá azt az intervencionális szellemet, a mely Párizsban a tavalyi Kutjepov-esettel kapcsolatban nyílt tüntetésekben is ki-robant.

Az orosz diplomácia meglepő érzékenységgel reagált erre a hangulatra s számolva a tényleges erőviszonyokkal: egyik elemi célkitűzésévé tette a francia-orosz viszony átszínezését. Miután előbb a szov-

jet-diplomácia a fasiszta Olaszországgal lépett szoros gazdasági, sőt mondhatni: baráti viszonylatba — most a francia-orosz béke megszilárdítására törekszik, a minnek legfőbb garanciája az a szerződés lenne, mely az orosz-francia gazdasági és politikai kapcsolatokat egy kölcsönös megem támadási szerződésben próbálja betetőzni. S miután Lengyelország kimondottan a francia külpolitika keleteurópai exponense — csak természetes, hogy a francia-orosz szerződéssel egyidejűleg a lengyel-orosz megem támadási szerződés megkötése is az eleven aktuális légkörébe kapcsolódott be.

A szovjet-diplomácia változásai tehát meglehetősen éles elhajlást mutatnak a

régi világforradalmi koncepció és a jelenlegi realpolitika között. Nem kétséges, hogy minden elvi álláspont ellenére: a hivatalos orosz diplomácia feladta az európai proletáriátus orosz vezérlet alatt való forradalmosításának tervét. Annyira feladta, hogy most egyik legfőbb feladatának éppen a kapitalista államokkal való kibékülést és a legszorosabb politikai és gazdasági együttműködést ismerje fel. Ezzel a ténykedésével kapcsolatban Leninnek egyik híres mondása jut akaratlanul is eszünkbe, melyet a NEP bevezetésének történelmi előestéjén mondott: „Ha kell, a nap huszonnégy órájában huszonnégy-szer is megváltoztatom a taktikámat“.

Salamon László

Egymillió ember egzisztenciáját érinti a szeszesitalok monopolizálása

52.000 italmérési engedély van kiadva az egész ország területén

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Univer sul ma délutáni számában igen érdekes statisztikai adatokat közöl, amelyekből kiderül, hogy a szeszes italok monopolizálása nem kevesebb, mint 1 millió ember egzisztenciáját érinti, akik a következő kategóriákba vannak elosztva:

- 50.000 korlátlan italmérési engedély tulajdonos,
- 2.000 korlátolt italmérési engedély tulajdonos,
- 60.000 cujka főzőüst tulajdonos,
- 50.000 szőlőtermelő,

- 216 gabonaszeszgyáros,
- 200 likörgyáros,
- 150 ecetgyáros.

Ezen kívül vannak még a sör és illatszergyárosok, a konyak, élesztő s különböző kémiai termékgyárosok, különböző laboratóriumok stb. Összesen tehát mintegy 200.000 ipari és kereskedelmi vállalat van a szeszes italok monopolizálásánál közvetlen közelről érdekelve. Ha átlagban 5 embert számítunk egy vállalatra, úgy kiderül, hogy körülbelül 1 millió család fő foglalatosságként olyan ipari és kereskedelmi vállalatoknál, amelyek a szeszgyártással vannak kapcsolatban.

Tegnap két vasut ellen követtek el merényletet

Bezúrták a bukarest-színajai luxusvonat ablakait

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. Tegnap este ismeretlen tettesek merényletet akartak elkövetni a Bukarest és Színaja közlekedő luxusvonat ellen. A luxusgyorsvonat alig hagyta el Cămpina állomását, amikor az egyik étkezőkocsi ablakait hatalmas kövek zúzták be kísérteties csörmpöléssel, ami óriási riadalmat keltett az utasok között. A száguldó gyorsvonat azonnal leállt a nyílt pályán és a vonatvezetők elindultak a tettesek felkutatására, azonban mire a vonatot megállították, ezek nyomtalanul eltűntek. Később kiszállt egy bizottság a helyszínre és arra a megállapításra jutottak, hogy valószínűleg marhákat legeltető parasztok lehetnek a tettesek, akik csupa kedvtelésből törhették össze az étkezőkocsi ablakait. A további hasonló támadások megakadályozása végett ezen a vonalon megerősítettek a karhatalmat. A támadás folytán nem történt sebesülés.

Egy másik támadás is történt tegnap

este a 107. számú személyvonat ellen Matasaru állomás előtt, amely azonban már komolyabb következményekkel járt. A Cfr. vezérigazgatósága régebben elhatározta, hogy fegyelmi vizsgálatot indít néhány vasutas ellen különböző szabálytalanságok miatt. Éppen a 107-es számú személyvonattal utazott ki a bizottság, hogy a vizsgálatot lefolytassa a vasuti munkások ellen. Matasaru állomás előtt ugyanabba a kocsiába, amelyben a vizsgáló bizottság tagjai utaztak, hatalmas kövek repültek be és ennek következtében a bizottság tagjai közül többen súlyosan megsebesültek, úgy, hogy egy, a vonaton utazó orvos részesítette elsősegélyben a sebesülteket. Itt is azonnal megindult a nyomozás és az a vélemény alakult ki, hogy azok a vasutasok követték el a merényletet, akik ellen a bizottságnak le kellett volna vezetnie a fegyelmi vizsgálatot. A további nyomozást kiterjesztették ebben az irányban is.

„A Népszövetség mandátum-bizottsága nyugtalanul figyeli Anglia palesztinai politikájának ingadozásait“

Azt azonban tudomásul veszi, hogy Anglia törvényhozó-testületet létesítsen Palesztinában

Genf, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség mandátum-bizottsága most tette közzé azokat a megjegyzéseket és megállapításokat, amelyeket az angol mandatárius hatalomnak a palesztinai helyzetre vonatkozó jelentéséhez fűzött. A jelentés szerint a bizottság tudomásulvette az angol kormány képviselőjének, dr. Shiels volt gyarmatügyi alminiszternek azon kijelentését, amely szerint az angol kormány igyekszik a zsidó bevándorlást az arab többség megkározítása nélkül előmozdítani azáltal, hogy Palesztinát a gazdasági lehetőségek kiépítésével újabb bevándorlók számára befogadóképesse teszi. Tudomásulvette a bizottság azt is, hogy az angol kormány országfejlesztési tervet készít elő Palesztina számára. A mandátum-bizottság hasonlóképpen tudomásul veszi az an-

gol kormány képviselőjének részéről annak elismerését, hogy az arab-zsidó kapcsolatok megjavítása bizonyos gazdasági kérdések igazságos megoldásától függ.

Ezután a mandátum-bizottság az angol kormány Palesztina-politikájával szembeni állásfoglalását a következőkben szögezi le:

„A mandátum-bizottság nem minden nyugtalanul nélkül kísérte figyelemmel a mandatárius hatalom Palesztina-politikájának ingadozásait. Reméli, hogy az arab-zsidó kapcsolatok problémájának megoldására irányuló újabb fáradozásokat siker fogja koronázni. A mandátum-bizottság üdvözli Shielsnek azt a kijelentését, hogy a mandatárius hatalom törvényhozó testületet akar Palesztinában létesíteni. Tudomásul veszi, hogy az angol kormány különbö-

Villanygőgő
CSERE 50
az új feszültségre 50 százalékkal

Rezsó és vasaló átalakítás
az
Elektrikánál
Cluj, Hotel Central épület

ző kérdésekben eltér a Fehér Könyvben lefektetett politikától. A bizottság annak a reményének ad kifejezést, hogy a mandatárius hatalom meg fogja valósítani a városi közigazgatás újraszervezését és autonómiát biztosító számukra. Fontosnak tartja a bizottság pontos statisztikai elkészítését a munkanélküliek számáról, már csak a munkásbevallások évi kontingensének megállapítása szempontjából is. Reméli végül, hogy a Szentfal-bizottság jelentése végleg megállapítja a zsidó és arab lakosságoknak a Szentfállal kapcsolatos jogait és végetvet az ezzel kapcsolatos nézeteltéréseknek.

Iskolapártoló bizottság alakult a kolozsvári ortodox hitközségben

Veszélyben az ötvenöt éves iskola. Minden ortodox zsidó becsületbeli kötelessége ebbe az iskolába küldeni gyermekeit.

Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. A kolozsvári ortodox zsidó hitközség iskolaszéke a hó 26-án gyűlésre hívta össze Kolozsvár ortodox zsidóságát abból a célból, hogy megalakítsa az iskolapártoló bizottságot. Ez a bizottság nagy kulturmisszióra van hivatva. A mai irrtározat gazdasági helyzetben minden ortodox embernek kötelessége, hogy gyermekeit ne küldje más elemi iskolába, mint ebbe a kitünően bevált és hatóságok által is elismert intézetbe. Nagyszerű tanerők, kitünő oktatási módszerek felett rendelkező iskola ez a valóságos bün, amikor a jobbmóduak nem zsidó iskolába küldik gyermekeiket, holott nálunk az általános tantárgyak alapos oktatásán kívül a zsenge korban annyira nélkülözhetetlen zsidó nevelést is elsajátíthat.

Ezek a szempontok vezették a gyűlést egybehívóit. Nimberger Ernő, iskolaszéki elnök megnyitójában bejelentette, hogy iskolapártoló bizottság alakult, amely karöltve az iskolaszékkel fog dolgozni az iskola érdekében.

Dr. Pollák Sándor kétségbeesett momentummal találja, hogy a több, mint fél század óta fennálló elemi iskola válságban jusson akkor, amikor kétezerrel több család él itt, holott az iskolát még akkor alapították, amikor Kolozsváron alig 50 zsidó család.

Landesmann Lajos, az iskolaszék tagja meggyőző erővel fejtegette az ortodox zsidó elemi iskola működésének fontosságát az egész ortodox társadalomra. Bihar Árpád ismerteti Anghelescu volt közoktatásiügyi miniszternek leiratát, amelyben a kolozsvári ortodox iskolában elért eredményeket „példának“ jellemzi. Az illető iskolát becsületbeli kötelessége támogatni minden zsidónak.

Weinstein József azoknak nevében beszélt, akiknek gyermekei ebből az iskolából kerültek ki és szép munkát végeztek úgy társadalmi, mint zsidó közéleti téren.

Az értekezlet egyhangulag elhatározta az iskolapártoló bizottság támogatását és mindenki ígéretet tett, hogy a maga körében propagálni fogja az ortodox iskola támogatására irányuló akciót. Valóban minden jóérzésű ortodox zsidó embernek kötelessége saját jó felfogott érdekében is, hogy gyermekeit ebben az intézetben taníttassa.

Akinek a gyomra fáj, vagy bélműködés megrekedt, vagy gyomorégése van az igyon természetes

Bikszádi vize
Számos egyetemi tanár által ajánlott. Mindenütt kapható.

A közeledő elhalasztása

Henderso elnökség

Newyork, augusztus 28. Anglia közötti közeledő elhalasztása. A bizottság a kibocsátások tül-

A kölcsön egy év ssa. Ezzel kapcsolat nagy jelentőséget bankok vezetői és kormányzója mai nak. Ugy tudják, a végbement talá izzleti helyzetről és a kölcsönről esett

Stimson amerikai tegnap meglátogatta Macdonaldot, aki látta. A két államfő ügyi eszmecsereit donald a köcsöci e szakaszában elutaz hétfőn tér vissza L

London, augusztus 28. jelentés szerint erő van alakulóban An csön plasszirozása sokat telefonon és tatják le.

Valószínűnek tart csoport e kölcsönöt hozás összeállése e egyidejűleg

Newyorkban ho magassága Angli csön előkész

Kétségtelennek tart kölcsön is meg fo de ehhez a törvény szükséges s ezért elmulni a kölcsön P

Angol részről Pá csöntárgyalások. E millió font sterling kapcsolatos kölcsön yorki Evening Post amerikai bankkor millió dolláros köle Erdekelt körökben s ják, de nem is cáfol

London, augusztus 28. került a válságból, e elkerülhetetlen uja fenyegetett. Angl nem titkolják, hogy cia-amerikai hitel következményekkel gal valutára. Most visszaállítja a külf szilárdította a font tényét bizonyítja a newyorki értéktözs érte aranyparitását nyitva újból 4.86 e kelték.

Ez kétségtelen bizalom visszat

Cluji Leány
Strada Iuliu

Egyénekenkénti gond modern pedagógiai Minden irányu tova vek, zene, irodalom. Használati nyelvek sékelt díjazá

Vezető Hoch

A közeledő választások miatt Anglia valószínűleg a leszerelési konferencia elhalasztását fogja kérni

Eredményre vezettek az Anglia és az amerikai bankok közötti kölcsöntárgyalások

Közvetlen aláírás előtt áll a 300 millió dolláros kölcsön felvételére vonatkozó kölcsönszerződés. Megszilárdult a font árfolyama. Lord Robert Cecil fogja képviselni Angliát a népszövetségi ülészekon

Henderson még nem mondott le a leszerelési konferencia elnökségéről

Newyork, augusztus 28. A Wall-Street és Anglia közötti kölcsöntárgyalások eredményre vezettek, 300 millió dolláros kölcsön felvételére vonatkozó szerződés közvetlen aláírás előtt áll. Az amerikai pénzügyintézetek közül a Morgan-csoport vállalja a kibocsátások túlnyomó részét.

A kölcsön egy év múlva fizetendő viszsza. Ezzel kapcsolatban a Wall-Streeten nagy jelentőséget tulajdonítanak a nagybancok vezetői és a Federal Farm Board kormányzója mai fehér-házi látogatásának. Ugy tudják, hogy a Hoover elnökkel végbement találkozáson az általános üzleti helyzetről és az Angliának nyújtandó kölcsönről esett szó.

Stimson amerikai külügyi államtitkár tegnap meglátogatta a Downing Streeten Macdonaldot, aki villásreggeli vendégül látta. A két államférfi politikai és pénzügyi eszmecsere folytatott. Este Macdonald a skóciai expressz álnéven berélt szakaszában elutazott Lossiemouthba s hétfőn tér vissza Londonba.

London, augusztus 28. Ujabb newyorki jelentés szerint erős amerikai bankcsoport van alakulóban Angliának nyújtandó kölcsön plasztizációs érdekében. A tárgyalásokon plasztizációs és rádió-távbeszélőn folytatják le.

Valószínűnek tartják, hogy az amerikai csoport e kölcsönét Anglia még a törvényhozás összehívása előtt megkapja. Ezzel egyidejűleg

Newyorkban hosszulejárati, rekordmagasságú Angliának nyújtandó kölcsön előkészítése is folyik.

Kétségtelennek tartják, hogy Anglia ezt a kölcsönt is meg fogja kapni Amerikától, de ehhez a törvényhozások jóváhagyása szükséges s ezért hosszabb idő fog még elmúlni a kölcsön perfektuálásáig.

Angol részről Párizsban is folynak kölcsöntárgyalások. E kölcsön összege 40 millió font sterling lenne. Az Angliával kapcsolatos kölcsönhírek sorában a newyorki Evening Post közli a hírt, hogy amerikai bankkonzorcium háromszázmillió dolláros kölcsönt adott Angliának. Érdekeltek körökben a hírt nem kommentálják, de nem is cáfolják.

Megszilárdult a font

London, augusztus 28. A font végleg kikerült a válságból, amely pedig már szinte elkerülhetetlen újabb árfolyamesésekkel fenyegetett. Angol pénzügyi körökben már nem titkolják, hogy az ötvenmillió frank-amerikai hitel elmaradása végzetes következményekkel járhatott volna az angol valutára. Most az új politikai helyzet visszaállítja a külföld bizalmát és megszilárdította a fontot. E megszilárdulás tényét bizonyítja az a jelentés, hogy a newyorki értéktőzsdén a font sterling elérte aranyparitását s a dollárhoz viszonyítva újból 4.86 és kétharmaddal értékelték.

Ez kétségtelen jele annak, hogy a bizalom visszatért Anglia iránt.

Cluj Zsidó Leányotthon

Strada Iuliu Maniu 9 szám

Egyenkénti gondos, családias nevelés, modern pedagógiai irányelvek alapján. Minden irányú továbbképzés, st. m. nyelv, zene, irodalom, művészet, u. m. terén. Használati nyelvek német, francia. Méréselt díjazás. Prospektus.

Vezető Hochmann Aurora

Az utóbbi hetekben az angol valuta állandóan az aranyparitás alatt állott.

London, augusztus 28. Diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a nemzeti együttműködés kormányza Lord Robert Cecil, vagy Lord Irwint fogja felkérni Anglia népszövetségi képviselőinek ellátására a szeptemberi ülészekon, mert Macdonald e súlyos napokban nem fogja nélkülöz-

hetni külügyminiszterét, Lord Readinget.

A Daily Telegraf úgy értesül, hogy az angol külügyminiszter távollétére való tekintettel a szeptemberi ülészekon az aktuális politikai problémák tekintetében Genfben nem lesz döntés s így a német-osztrák vámunió ügye is letárgyalatlan fog maradni. Utolsó jelentések szerint már végleg el is határozták, hogy Genf-

„A felfegyverzett polgárság és parasztság meg fogja dönteni a portugál diktatúrát“

Negyven forradalmár vesztette életét a lisszaboni barrikádharcokban

Spanyol területen szállottak le a forradalmár portugál pilóták

London, augusztus 28. A spanyol-portugál határról érkezett jelentések szerint Lisszabonban a forradalmi megmozdulás nyomán keletkezett uccai barrikádharcokban 40 ember vesztette életét s mintegy kétszázan sebesültek meg.

Sevilla közelében és Huelva délspanyol kikötőváros repülőterén portugál katonai repülőgépek szállottak földre. A katonai pilóták elmondották, hogy a forradalmárokhoz tartoztak s bombázták Lisszabon közepületeit, majd az elhárító tüzérsg lövései és a forradalom sikertelensége miatt elszállottak keleti irányba és spanyol terület fölé érkez-

tek. A portugál pilóták sorsa felett a madridi kormány ma dönt.

London, augusztus 28. Cortezao előkelő portugál emigráns hangoztatta a madridi sajtó képviselői előtt, hogy a lisszaboni forradalmi próbálkozás elhamarkodott egyéni akció volt a diktatúrával szemben. A felkelők nem a forradalmi bizottság parancsára rendezték meg a lázadási kísérletet. Cortezao szerint az igazi forradalom csak hónapok múlva fog kitörni s a felfegyverzett polgárság és parasztság meg fogja dönteni Carmona elnök diktatúráját.

Szenzációs reklámárak סניציאנע-באן			
Nagyság	H. W.		
No. I. 120/165	170.—	Selyem csikókkal	
No. II. 130/175	230.—		
No. III. 140/185	290.—		
No. IV. 150/195	350.—		
Special Töröskzerű Tirkisch	310.—	290.—	460.—
	380.—	370.—	540.—
	450.—	450.—	620.—
	520.—	530.—	700.—
Elegáns selyem talizok 40/170 cm.	275.—	60/170 cm.	350.—
		120/180 cm.	700.—
700.— lej, készen felszerelve bortnival 120 lejes felár.			
Fabrica de textil Becean, jud. Somos			

ben Lord Robert Cecil fogja a szeptemberi ülészekon Angliát képviselni.

Henderson lemondását a leszerelési világkonferencia elnökségéről még nem proklamálták.

Egyidejűleg és ezzel kapcsolatban diplomáciai körökben lehetségesnek tartják, hogy az év végén, vagy januárban tartandó általános választások miatt Anglia kérni fogja a leszerelési világkonferencia elhalasztását.

50
százalékkal
vasaló
kitás
kónál
entral épület

a Fehér Könyv-
ától. A bizottság
ad kifejezést,
atalom meg fog
közigazgatás új-
onomiát biztosít
tartja a bizottság
készítését a mun-
már csak a mun-
kontingensének
ntjából is. Remé-
ntfal-bizottság je-
apítja a zsidó és
Szentfallal kap-
etvet az ezzel kap-
nek.

bizottság ozsvári or- zságben

ves iskola. Minden
etbeli kötelessége
deni gyermekeit.

ztus 28. A kolozs-
zség iskolaszéke e
a össze Kolozsvár
ól a célból, hogy
ártoló bizottságot.
lturmisszióra van
os gazdasági hely-
embernek kötele-
ne küldje más
be a kitünően bel-
is elismert inté-
ök, kitünő oktatási
delkező iskola ez
a jobb módúak nem
gyermekeiket, hol-
tantárgyak alapos
ge korban annyira
nevelést is elsajá-

vezették a gyűlés
Ernö, iskolaszéki
bejelentette, hogy
alakult, amely
el fog dolgozni az

tségsbeejtő momen-
több, mint fél év-
mi iskola válságba
kéteznél több
iskolát még akkor
plozsváron alig áll-

az iskolaszék tagja
gette az ortodox
ödésének fontossá-
rsadalomra. Bihar-
lescu volt közök-
leiratát, amelyben
kolában elért ered-
jellemzi. Az ilyen
eessége támogatni

knak nevében be-
ei ebből az iskolá-
p munkát végezték
sidó közéleti tere-
ngulag elhatározta
ság támogatását és
hogy a maga köré
z ortodox iskola fe-
akciót. Valóban
ox zsidó embernek
elfogott érdekében
ben az intézetben

vagy bélműködés
omorérese van a
szétes

li vize
ár által ajánlv
kapható.

Nyugdíjba kényszerítik Budapest polgármesterét, mert zsidó nőt vett feleségül

Sipőcz Jenő ellen házassága miatt politikai hajszát indítottak a Wolff-pártban

Budapest, augusztus 28. A budapesti közvéleményt egy rendkívül érdekes szerelmi história tartja izgalomban, melynek főhőse Sipőcz Jenő polgármester, a kereszténypárt egyik exponense és egy volt zsidó leány, akibe a polgármester beleszeretett és feleségül vette. A házasságnak most messzemenő politikai konzekvenciái mutatkoznak, amennyiben Sipőcz Jenő ellen, házassága miatt, a kereszténypárt intranzigens antiszemita, élükön Wolff Károlyval, valóságos hajszát indítottak. Sipőczöt Wolffék arra akarják kényszeríteni, hogy vagy váljék el feleségétől, vagy pedig mondjon le polgármesteri állásáról.

Elainte arra hivatkoztak a kereszténypárt korifeusai, hogy Sipőcz nem kötött egyházi házasságot feleségével, aki Karsay, egykori népjóléti államtitkár özvegye és ráadásul református vallású. Ezt pedig egy klerikális párt nem nézheti tétlenül.

Egy külföldi lap szenzációs teleplezésében a tényleges valóságnak megfelelően világítja meg annak a középkori izü konfliktusnak hátterét, mely Sipőcz és párta között felmerült. E teleplezés arra derít fényt, hogy a Wolffék által hangoztatott kifogások nem ösztinték. Wolffék nem azért kifogásolják Sipőcz Jenő házasságát, mert feleségével nem kötött egyházi házasságot, nem is azért, mert református vallású (mert nem is református, hanem katolikus), hanem mert Sipőcz felesége — egy győri zsidó kántor leánya, aki első férje: Karsay államtitkár kedvéért annak idején áttért a katolikus hitre.

A kereszténypárt jellemző hajszája, a mellyel Sipőcz Jenő legbensőbb magánéletébe avatkozott bele, az egész budapesti sajtót állandóan foglalkoztatja. Azonban a budapesti sajtóban egyetlen lap nem akad, mely a hajszát tényleges okait feltárta volna. Ezért rendkívül érdekes alanti tudósításunk, mely az ügy valódi hátterére mutat rá:

A Smulovics-lány karrierje
Sipőcz Jenő, Budapest főváros polgármestere ezeltől egy hónappal a legnagyobb titokban nősült meg.

A polgármester házasságkötése különösen a Wolff-pártot érintette kellemetlenül, mert Sipőcz felesége Smulovics néhai zsidó kántor leánya és testvéreivel együtt csak később magyarosította a nevét Szántóra. Smulovicséknak öt fiu és két leánygyermekük volt. A legidősebb ezek közül Szántó Tivadar, a világhírű zeneszerző, a következő Szántó Sándor, aki a Harmónia-koncertiroda tulajdonosa volt, a harmadik Szántó Ferenc, az Egyesült Kö- és Könyvnyomda igazgatója. Ezenkívül még két ikerfiu testvére és egy nővére van Sipőcznének: Szántó Lili, aki valamikor a budapesti Operaház tagja volt, most pedig Sasz Zsigmond énektanárnak a felesége.

A győri zsidó kántor otthonából került el fiatalon Szántó Ilona, aki csodálatos szépség volt és nővérehez hasonlóan szintén színpadralépett, de csak rövid ideig működött, mint színésznő, mert néhai Karsay Sándor népjóléti államtitkár bele szeretett a fiatal színésznőbe és feleségül vette.

A szép asszony elég jó módban maradt férje halála után, azonban nem tudott tétlenül élni és elvállalta a Lantos és Kunossy nyomda vezérképviselőt. Nagyon szép eredménnyel működött ebben az üzleti hatáskörben, amikor közben megismerkedett Sipőcz Jenő polgármesterrel. Az ismeretség mingyárt az elején úgy indult, hogy Szántóék sejtették, hogy házasság lesz a vége. Sipőcz polgármester már több mint egy éve udvarolt Karsaynének, aki közben otthagyta állását is, mig most egy hónappal ezelőtt a legnagyobb titokban megkötötték a házasságot, amiről Sipőczné még testvéreit sem értesítette előzetesen. A legnagyobb titokban tartotta a házasságkötést Sipőcz Jenő polgármester is, aki azonnal az esküvő után külföldre utazott feleségével.

Most, hogy a romantikus házasság híre mégis kipattant, az természetesen nagy meglepetést keltett. Wolff Károly, akinek intranzigens antiszemita álláspontja eléggé ismeretes, nem tudja megbocsátani a polgármesternek, hogy zsidó származású nőt vett feleségül, annak ellenére, hogy Sipőczné már hosszú évek óta katolikus vallású. A házasságkötés miatt Sipőcz Jenő polgármester hirtelen kiesett Wolffék kegyeiből.

A budapesti városházán ezzel az ügyvel kapcsolatban hírek terjedtek el a polgármester lemondásáról. Sipőcz Jenő betegség címén szabadságon van és azt beszélik, hogy Wolff Károlyval történt összetűzése miatt szabadságáról már nem tér vissza hivatalába, hanem nyugdíjba vonul.

SPORT

Eldöntetlenül végződött a magyar-német vízpoló-derby

Németország—Magyarország 2:2 (1:0)

Párizs, augusztus 28. A vízpoló Európa bajnokságok során ma került eldöntésre a magyar-német vízpolómérkőzés, mely már esztendő óta derbije a sportvilágnak. A két ellenfél összecsapása ezúttal eldöntetlenül végződött, amelyben 1:0-as félidő után a német csapat 2:2 arányban hazai győzelmet ért el, de egészen minimális, 2:1 (0:0) arányban.

A mérkőzés lefolyásáról lapzártáig nem érkeztek részletek. A mai nap programján még a cseh-francia mérkőzés szerepelt, mely a várakozásoknak megfelelően cseh győzelemmel végződött, de egészen minimális, 2:1 (0:0) arányban.

Evek óta nem volt olyan szenzációja a sportvilágnak, mint dr. Bárány István szenzációs győzelme Tavis fölött. Bárány az utolsó ötven méteren hozta be Tavis hatalmas előnyét. Az első száz méteren Bárány tudatosan előre engedte Tavis, amit bizonyít az is, hogy a száz méteren Tavis 1 p. 06.4 mp.-vel megelőzte Bárányt. Bárány így minden képességét az utolsó száz méterre hagyta és így győzte le nagynevű ellenfelét.

Bárány győzelmével a magyar uszói vízpolócsapat sáncsai rendkívül megerősödtek. Most már akkor sem veszthetik el a Smit Jeremiás vándordíjat, ha a Németország elleni vízpoló mérkőzés nem nyerték meg. A csütörtöki vízpoló mérkőzésen a magyar csapat már nem ismételte meg eddigi hatalmas győzelmeit, mert a csehek ellen már csak 4:1 arányban győzött. A csapat gólaránya most 41:3.

A magyar csapat váratlanul sikeres szereplése egyébként érdekes tervet dobott felszínre. Drigny, a nemzetközi uszósövetség elnöke azt az ajánlatot tette, hogy az európai erőviszonyok megállapítására a Los Angeles-i olimpiász előtt triáljellegű Európa versenyt rendezzenek Budapesten, amelyen a nagy formában lévő magyar vízpoló együttes ellen egy európai vízpoló kombinált szerepelne. Így állítanák össze az európai vízpolóválogatottat.

Báránynak a 400 m.-en elért ideje egyébként magyar országos rekord is. A pontversenyben az ötödik nap eredményei után Magyarország vezet 60 ponttal. Második helyen áll Németország 36 és fél, harmadik helyen Franciaország 25 ponttal. Utánuk következnek Olaszország 15, Csehszlovákia 8, Svédország 4 és fél, Ausztria 3 és Belgium két ponttal.

Jakube játszik közép-csatárt az Ujpest vasárnapi csapatában

Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Ujpest vasárnapi játéka most már annál is inkább szép sportot ígér, mert a NAC visszamondata a szombatra lekötött Ujpest—NAC mérkőzés.

A NAC ugyanis válogatott csatár-sora nélkül nem lehet ellefele az Uj-

Union
סודורים
Imakönyvek

N
מחורים
machsor garnitúrák

I
סליתים
Talesim

O
תפילין
Tefilin

N
ציצית מוחות
mezuzoth, zises

CLUJ, Cal. Reg. Ferdinand 51

Óriási választék az összes ünnepi és rituális cikkben
Ünnepi slógerárak
Vidéki megrendéseket a beérkezés napján effektuáljuk

pestnek s a litván meccs létrejötté miatt a válogatott játékosok nem érkezhettek vissza kellő időben. Így Kolozsvárra az Ujpest teljesen kipihenten érkezik, anélkül, hogy az előző napon erős ellenféllel kellett mérkőznie.

Az Univeritateea az egész héten komoly tréninggel készült a mérkőzésre. A csapat nélkülözni fogja Sferat és Sepit, de a Románia játékosai közül megfelelő módon fogják az együtttest kiegészíteni. Az Ujpest őszi csapatával áll ki a meccsre, ami azt jelenti, hogy a magyar bajnok az U elleni meccsét erőpróbára akarja felhasználni. A center posztján Jakube szerepel, tehát olyan csatársor játékában gyönyörködhetünk, melynek minden posztján első klasszis futballisták szerepelnek.

Kedvező esélyekkel indul a bajnokságokon a bécsi Hakoah. Bécsből jelentik. A bécsi Hakoah, mely az idén tavalevőleg az első osztályba került, Amerikába távozott játékosait visszanyerte és most hajdani játékeréjével indul a bajnoki küzdelmekbe. Nagysikerű len-

gyel turája után a Hakoah vasárnap tartotta Bécsben első reprezentatív mérkőzését a libajnok Rapiddal, amelytől nehéz és nivós küzdelem után 1:0 (1:0) arányban szenvedett vereséget. A Hakoah csapatában Ojjenheim, Feldmann, Drucker, Eisenhoffer és Grünwald szerepeltek a régi gárdából és bár a vasárnapi játék még nem nyújtotta azt a sportot, amelyet a reorganizált Hakoahtól várnak, mégis remélhető, hogy a kitűnő bécsi zsidó csapat a libajnokoknál megerősödve, egyenlő ellenfélként szerepelhet a nagy bécsi csapatok ellen.

Folynak a készülődések a palesztinai zsidó olimpiászra. A jövő évi palesztinai olimpiászra folynak az előkészületek. Az olimpiászban az európai nagynevű atléták, teniszesek és vívók megjelenésére számítanak. Így Magyarországról biztosra veszik a Gerő fivérek, a hatalmas formában lévő Madarász és Forgács részvételét. Csehországból Engel, Hecht és a párizsi uszójajnokok közül szép sikerrel szereplő Getreuer megjelenésére számítanak, Németországból Prenn a nagyszerű teniszesező vesz részt az olimpiászban. A romániai zsidó sportkörök Schwartz Miksának, a Joint főtitkárának vezetésével szervezik meg a palesztinai turát. Nagyon valószínű, hogy a többi sportegyletek között a Haggibbor is indul az olimpiászban, kitűnő vívószakosztálya révén.

Parafálták a magyar-francia kereskedelmi pótegyezményt Lillafüreden

A magyar buza előnyös elbánással megy be Franciaországba

Budapest, augusztus 28. A Lillafüreden lefolytatott magyar-francia tárgyalások csütörtökön befejeződtek és a Magyarország és Franciaország között létrejött kereskedelmi pótegyezményt csütörtökön parafálták. E pótegyezményben tudvalevően Franciaország a magyar búzának előnyös elbánást biztosít, hogy a francia piacot előtte megnyissa. Magyarország

ennek ellenében bizonyos tipikus francia iparcikkekre vámleszállításokat engedélyez, amelyek a legtöbb kedvezmény rezsímje alá esnek. Az egyezmény parafálása magyar részről Nickl Alfréd rendkívüli követ és meghatalmazott miniszter, francia részről pedig de Vienne budapesti francia követ által történt.

A minisztérium által engedélyezett

Nagyvárad zsidó Fúinternátus

Felvesz a nyilvánossági joggal bíró zsidó liceumba, gimnáziumba, kereskedelmi és elemi iskolába járó növendékeket. Elsőrendű kóser ellátás, Mérsékelt árak. A növendékeket az igazgatón kívül 3 szaktanár és 2 pedagógus készíti elő. Minden iskolai és internátusi ügyben felvilágosítással szolgál és komoly érdeklődőknek prospektust küld az Igazgatóság

Oradea, Str. Delavrancea (Rilook Zs u.) 17 SZ.

A francia-kormány csak akkor köt szerződést a szovjettel, ha a lengyel-orsz szerződés létrejön

Németországban állítólag az a vélemény alakult ki, hogy a francia-orsz szerződés ellentétben áll az orosz-német szerződéssel. Varsóban az orosz huzavonát a német diplomáciának tulajdonítják

Párizs, augusztus 28. Francia politikai körökben kellemetlen hatást váltott ki az a hír, hogy a lengyel-orsz és a francia-orsz tárgyalások olyan nagy visszhangot keltettek Németországban. Illetékes helyen mindenképpen gyöngíteni próbálják a szovjetkormányval folyó tárgyalások jelentőségét s azt állítják, hogy a francia kormány tulajdonképpen tárgyalásokat csak októberben kezd meg Moszkvával, mert előbb meg akarja várni, hogy milyen eredménnyel végződnek a lengyel-orsz tárgyalások. A francia kormány csak abban az esetben köt szerződést az oroszokkal, ha a lengyel-orsz szerződés létrejön. A tárgyalások sürgetése az illettekes nyilatkozat szerint egyáltalán nem áll Franciaország érdekében. Mindezeket a kérdéseket különben is tisztázni fogják a küszöbön álló genfi ülésszak és a francia miniszterek berlini látogatása alkalmából.

A francia és a lengyel kormány a legközelebbi napokban egyébként közvetlenül is érintkezésbe lép egymással, miután Zaleski lengyel külügyminiszter Párizsba érkezik. Briand viszont Litvinovval fogja

megtárgyalni Genfben a további teendőket. Illetékes részről különben arra is rámutatnak, hogy a francia-orsz meg nem támadási szerződésből végeredményben valószínűleg csak egyszerű „kibékülési paktum” lesz, amelynek formája jóval enyhébb lesz, mint a tervbe vett meg nem támadási szerződés. A félhivatalos Temps ezekkel a megnyugtató nyilatkozatokkal nem tagadja, hogy a francia-orsz szerződés ellensúlyozása akar lenni a német-orsz szerződéseknek, azt azonban mégis „hallatlan merészségnek” tartja, hogy Németországban máris le akarják szögezni, hogy a francia-orsz szerződés nem egyeztethető össze a német-orsz megállapodásokkal. A szélsőjobb oldali Ami du Peuple azt állítja, hogy a franciák politikai tervei nemcsak Lengyelországra vonatkoznak, hanem Romániát és a balti államokat is be akarják vonni a szovjetszerződésbe. A lap tiltakozik az ellen, hogy Lengyelországot a szovjet karjaiba hajtsák, csak azért, mert a francia kormány gyanus politikai kalandokba akar bocsátkozni.

Varsó, augusztus 28. A lengyel külügy-

Jó cipőnek —
jó cipőpaszta!
Ez a Pyramid Paszta!

minisztérium nagy aggodalommal figyeli a meg nem támadási szerződés tervezete körül felmerült nehézségeket. Lengyel kormánykörökben az a vélemény alakult ki, hogy a szovjetkormány taktikai okokból huzza-halasztja a tárgyalásokat. Erre mutat a hivatalos orosz távirati ügynökség szerdai kommunikációja is, amely szerint a szovjetkormány a lengyel javaslatban foglalt pontok nagyrésztét nem fogadhatja el. Moszkvai jelentések szerint a népbiztosok tanácsának szerdai ülésén teljhatalommal ruházták fel Litvinov külügyi népbiztos a tárgyalások továbbfolytatására. Varsóban attól tartanak, hogy az orosz huzavona a német politika aktivitásának következménye. Ezzel magyarázzák Dirksen moszkvai németnagykövét és Litvinov hosszas tanácskozásait, valamint Dirksen váratlan berlini útját is. A hivatalos lengyel álláspont egyébként ezidő szerint az, hogy Lengyelország nem tesz további lépéseket, hanem megvárja, érkezik-e hivatalos diplomáciai válasz Moskvából a lengyel javaslatokra.

LEGUJABB

Hendersont választották meg az angol munkáspárt új elnökévé

London, augusztus 28. Az angol munkáspárt 250 tagja péntek délután értekezletet tartott a nyilvánosság kizárásával. Az ülésen a kormányba belépett munkáspárti miniszterek képviseletében lord Sankey, a jelenlegi lorkancellár vett részt.

Lord Sankey azokat az okokat ismertette, melyek a volt munkáspárti minisztereket az új kormányba való belépésre kényszerítették. Az értekezlet rövid vita után Hendersont választotta meg a munkáspárt új elnökéül. Henderson megválasztása ellen csak Maxton és a párt szélsőbaloldalának néhány tagja szavazott.

A választás után a párt egyhangúlag kimondta, hogy a párt parlament ellenzéki meggy és a legélesebb harcot indítja a kormány ellen. Ezzel a ténnyel Macdonald pártelnöksége megszűnt.

AKINEK GYEREKE VAN, annak a szeptember gondokat jelent. El kell látni a gyereket könyvekkel, iskolaszerekkel. Kevés költséggel okosan, praktikusán, betétkönyvre vásárolni Lepagenál Cluj lehet.

HERMES

menetjegyiroda és pénzváltóüzlet Cluj, Cal. Reg. Ferd. 13

(v. Wesselényi M. uccá)

Bel- és külföldi menetjegyek eladása. Körutazási jegyek. Szállodák és penziók rezerválása. Kedvezményes igazolványok eladása. Díjmentes felvilágosítás minden utazási ügyben. Pénzváltás. Egyéni és társaskirándulások rendezése. Telefon: 29.

2 lejbe kerül egy borotválás

"IDEAL"

késnélküli borotváló porral, amely egyedüli kipróbált és elismert higiénikus, egészséges és legolcsóbb. Kérjen mindent az „IDEAL” védjeggyel ellátott borotváló port 1/4 kgr.-os csomagolásban, amely 5 borotválásra elegendő és amelynek az ára 10 lej, vagy direkt a készítőnél: Reszláng József borbély Cluj, Reg. Ferdinand 30. Óvakodjunk az utánzatától.

SCHULHOF EMILNÉ

ORIENT

Szövművészetiskola

ORADEA, Str. Ep. Clorogariu 14

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközöltetnek

Ujabb a kö

Nemzeti

Bucuresti-Buka

Uj Kelet tudósít az Adeverulnak a jósolta, hogy őss fognak történni életében. Politikai szeptikusan Gog talános az a meg tika életben rövid sok fognak bekö sajtó szerint a Jona napos tevékenység niszterelnöktől ke tagjai tisztában képes szembesz kel és nem tudják levő komoly és su

Argetoia

A Dimineata sze unja már a korm miniszter tisztában merülő pénzügyi é megoldása egyre minduntalan arról emberek nem értik ségeit és semmivel helyzet megjavítás alatt Argetoianu kollégáira gondol, a várakozásoknak.

Különösképpen el Jorga kilengései. A ben megjelent em flagrans ellentmond ügyminisztérium é rendeletével, Jorga rendeletei és külön általán nem voltak A pénzügyminiszter metlenül lepte meg nyire felületes mi tevékenységében. igen jól látja a hel azzal, hogy

a rendelkezésre lehetőségek távolról a helyzet me

Tisztában van azzal kétséges a hivatása amely ebben a pillan alatt áll. Eppen ez aggasztja a mai he zódve arról, hogy

változásra van szü b

Ebből a szempontból nyek döntő kihatással miniszter álláspontján a pártok utján való szer klasszikus hazáj szünetet kellett terem pénzügyi helyzet meg ugy mi a teendője R nek helyzete nem kev Argetoianu szerint az erők koncentrálat zeti kormány megalak Titulescu legutóbbi nem volt eredményes helyzet sok vonatkoz

Az eleven husba vá kat az újabb költsé sokat csakis egy olt keresztül, amely az összes felelős tényez val mük

Csakis egy ilyen korm nyugalma és ideje ah ügyi helyzet szanalás tétkedéseket keresztül

Esőer

legolcsóbban a ké Szükségletét mo Javitásokat és b vállalu

TRANSIL

ERNYŐÁR

CLUJ, REG. FERD.

Ujabb 12 százalékkal akarja a kormány a köztisztviselők fizetését redukálni

Tízmilliárd lejjel kell csökkenteni a jövő évi költségvetést, mert másképpen nem lehet egyensúlyba hozni. Pénzügyi nehézségek fogják előreláthatólag rövid időn belül megásni a Jorga-kormány sirját

Nemzeti kormány felé halad a román belpolitika

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Goga Octavian az Adeverulnak adott nyilatkozatában bejósolta, hogy ősszel komoly események fognak történni az ország belpolitikai életében. Politikai körökben nem fogadták szkeptikusan Goga kijelentését, mert általában az a meggyőződés, hogy a belpolitikai életben rövidesen csakugyan változások fognak bekövetkezni. A bukaresti sajtó szerint a Jorga-kormány alig öt hónapos tevékenység után kimerült és miniszterelnöktől kezdve a kormány összes tagjai tisztában vannak azzal, hogy nem képesek szembeszállni a mai nehézségekkel és nem tudják megoldani a napirenden levő komoly és súlyos problémákat.

Argetoianu unja a kormányzást

A Dimineata szerint Argetoianu nagyon unja már a kormányzást. A pénzügyminiszter tisztában van azzal, hogy a felmerülő pénzügyi és gazdasági problémák megoldása egyre nehezebb lesz. Emellett minduntalan arról panaszkodik, hogy az emberek nem értik meg a pillanat nehézségeit és semmivel nem járulnak hozzá a helyzet megjavításához. Az „emberek” alatt Argetoianu elsősorban miniszterkollektívára gondol, akik nem feleltek meg a várakozásoknak.

Különösképpen elkeserítik Argetoianut Jorga kilengései. A Neamul Románescben megjelent pénzügyi cikkek, amelyek flagrans ellentmondásban állottak a pénzügyminisztérium és a Banca Nationala rendeletével, Jorga legutóbbi miniszteri rendeletei és különböző szeszélyei egyáltalán nem voltak Argetoianu kedvére. A pénzügyminisztert különösképpen kellemtelenül lepte meg, hogy Jorga megnyire felületes minden miniszterelnöki tevékenységében. Argetoianu egyébként igen jól látja a helyzetet. Tisztában van azzal, hogy

a rendelkezésére álló eszközök és lehetőségek távolról sem elégségesek a helyzet megjavításához.

Tisztában van azzal is, hogy meglehetősen kétséges a hivatása annak a kormánynak, amely ebben a pillanatban Jorga vezetése alatt áll. Eppen ezért mértékben felül aggasztja a mai helyzetet. Még van gyógyzóde arról, hogy

változásra van szükség a belpolitikában.

Ebből a szempontból az angliai események döntő kihatással voltak a pénzügyminiszter álláspontjára is. Ha Angliában a pártok utján való kormányzási rendszer klasszikus hazájában belső fegyverszünetet kellett teremteni a gazdasági és pénzügyi helyzet megmentése érdekében, úgy mi a teendője Romániának, amelyek helyzete nem kevésbé rózsás?

Argetoianu szerint elérkezett az ideje az erők koncentrálásának, amely a nemzeti kormány megalakításához fog vezetni. Titulescu legutóbbi próbálkozásai ugyan nem volt eredményes, viszont azóta a helyzet sok vonatkozásban megváltozott.

Az eleven husba vágó megtakarításokat az újabb költségvetési megszorításokat csakis egy olyan kormány vihethi keresztül, amely az összes pártok s az összes felelős tényezők hozzájárulásával működik.

Csakis egy ilyen kormánynak lesz meg a nyugalma és ideje ahhoz, hogy a pénzügyi helyzet szanálásával kapcsolatos intézkedéseket keresztülvigye.

Esőernyőt

legolcsóbban a készítőnél vehet. Szükségletét most szerezze be. Javításokat és behuzásokat elvállalunk.

TRANSILVANIA.

ERNYŐÁRUHÁZ

CLUJ, REG. FERDINAND 17.

Az 1932. évi költségvetés előkészítésénél a Jorga-kormány olyan nehézségekkel találta magát szemben, amelyeknek leküzdéséhez valószínűleg nem lesz meg sem a kellő ereje, sem a barátsága. A „Lupta” ma délutáni jelentése szerint a költségvetést előkészítő bizottság tagjai arra a meggyőződésre jutottak, hogy a jövő évi költségvetést csak újabb rendkívüli megtakarításokkal lehet egyensúlyba hozni. A bizottság tagjainak véleménye szerint ez másuton el nem érhető, csakis egy újabb tisztviselői áldozati adó bevezetése révén.

A jövő évi költségvetés kiadási tételét 10 milliárd lejjel kell leszállítani s hogy ez megtörténhessék, a tisztviselői fizetéseket ismét körülbelül 12 százalékkal kell leszállítani.

Emlékeztet, hogy már a nemzeti parasztpárt által bevezetett áldozati adó, amely bizonyos tisztviselői fizetéseknél

22 százalékos fizetésredukciót jelentett, milyen elkeseredést váltott ki a tisztviselői körből. Egy újabb 12 százalékos fizetésredukciót az jelentené, hogy az állam a tisztviselőinek legminimálisabb életstandardját sem tudja biztosítani. Nem lehet kétség aziránt, hogy egy olyan gyöngye alapon álló kormány, mint a jelenlegi, nem tudna megbirkózni azzal az elkeseredéssel, amelyet az újabb fizetésredukció váltana ki az egyetemes tisztviselői körből. Ezt az operációt egyébként egyetlen pártkormány sem kísérelhetné meg, hanem csakis az összes pártok szolidaritása adhatná meg ennek a kényszerű intézkedésnek keresztülviteléhez szükséges presztizst és hatalmat.

Ezek után érthető, ha Argetoianu a napokban a következő kijelentést tette egy volt nemzeti parasztpárti miniszter előtt: — Van programom és vannak megoldásaim. Elő fogom terjeszteni őket az összes

Egy szebeni vizsgálóbíró elrendelte Boila Romulus vagyona eredetének felülvizsgálását

Feljelentést senki nem tett Boila Romulus ellen, a vizsgálat mégis megindult

Cluj-Kolozsvár, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Különös politikai botránytól volt hangos pénteken Kolozsvár, melynek középpontjában dr. Boila Romulus egyetemi tanár, a nemzeti-parasztpárt ismert vezetőegyházi, Maniu Gyula közeli rokona áll. Boila Romulus dr. egyike azoknak az erdélyi politikusoknak akik nagy tekintélyre és népszerűsége tettek szert anélkül, hogy valaha is láthatóan élére kerültek volna a pártok. Dr. Boila Romulus soha nem volt miniszter, még csak prefektus sem, ezzel szemben több mint tíz éven keresztül tagja volt a parlamentnek és az ellenzéki évek alatt Maniu közvetlen környezetében egyik irányítója a párt belső életének. A nemzeti-parasztpárt kormányrajutása után dr. Boila Romulus a szenátus alelnöke lett, ugyanakkor pedig a nyugdíjpénztár ügyeinek vezetését is ellátta.

Bizonyára a Maniu Gyulával való közvetlen kapcsolataival magyarázható, hogy Boila Romulus ellen, bár kifelelő politikai működése egészen minimálisnak tűnik, a leghevesebb kampányt indította a bukaresti sajtó. Ez a kampány, a bukaresti sajtó ismert dialektikájának minden eszközét felhasználta a szenátus volt alelnöke ellen, akit főleg azért értek támadások, mert a nyugdíjtörvény módosításával megoldotta az esküt nem tett magyar tisztviselők nyugdíjproblémáit. A sovinszta román sajtó szemében főbenjáró bűn volt ez a törvény és Boila professzor ezért a törvényért már esztendőök óta áll a támadások pergőtüzében.

Az Universul sajtó-kampánya

A most kirobbant botrány hátterében is ezek a támadások állnak. Még élénk emlékezetben él az a kampány, amelynek élén az Ordinea állott. Az Ordinea nemcsak Boilat, de Maniut is millió panamákkal vádolta, azt állítva a nemzeti-parasztpárt volt elnökéről, hogy rokonával együtt 180 millió lejt kerestett illegális uton. Az Ordinea mellé az Universul is társult a támadásokban, amelyekre dr. Boila Romulus minden egyes esetben sajtóperrel felelt.

Az Universul ellen Bukarestben indított sajtóper Boila. A per hosszu ideig húzódott, anélkül, hogy tárgyalásra került volna az ügy. A lap pedig tovább folytatta támadó hadjáratát a po-

litikus ellen. Ebben az újabb cikksorozatban az Universul azt követelte, hogy a hatóságok vizsgálják felül egyes kolozsvári bankok, de főképpen a Banca Albina könyveit Boila Romulus üzleti tranzakcióival kapcsolatban.

A nagyszebeni ügyészség vizsgálata

Az Universul cikkének nyomán különös dolog történt. A nagyszebeni ügyészség egyik vizsgálóbírója azonnal hajlandónak mutatkozott eleget tenni az Universul felhívásának és átiratot küldött a kolozsvári vizsgálóbíróhoz, hogy vizsgálja felül a kolozsvári bankoknál Boila Romulus vagyont. Az átirat egészen különösen hangzik, mert hiszen Romániában nincs törvényes lehetőség arra, hogy bárki vagyont hatóságilag ellenőrizzék. A köztisztviselői vagyonok revíziójáról szóló törvényt annak idején a nemzeti-parasztpárt akarta megalkotni, de a párt bukása többek között ennek a törvénynek megszavazását is megakadályozta.

Ennek ellenére Vioreanu vizsgálóbíró csütörtökön beidézte hivatalába Ghireoias aligazgatót, akitől felvilágosításokat kért a Boila Romulus által az Albina banknál eszközölt üzleti tranzakciókról. Az aligazgató ezt a kérést megtagadta azzal az indoklással, hogy üzletfelének engedély nélkül hasonló nyilatkozatot nem tehet. A vizsgálóbíró ekkor 2000 lej pénzbírsággal sújtotta az aligazgatót és egyben visszatartotta vizsgálóbírói irodájában, mindaddig míg a kívánt vallomást meg nem teszi.

A vizsgálóbíró a banknál

Az Albina Bank azonnal megtette intézkedéseit az aligazgató érdekében és jogi képviselői útján interveniált a vizsgálóbíróval az aligazgató szabadlábra helyezése iránt. Ez meg is történt, de ekkor Vioreanu vizsgálóbíró megjelent az Albina Banknál, ahol kérte, hogy a bank igazgatósága bocsássa rendelkezésére a könyveket. Marius Paculea igazgató ezt a kérést megtagadta, mire a vizsgálóbíró elrendelte, hogy

a bank könyveit a törvényszék épületébe szállítsák.

Ekkor az igazgató engedni volt kénytelen és Vioreanu vizsgálóbíró át is vizsgálta a könyveknek Boila Romulus tranzakcióira vonatkozó részét.

A nem mindennapos vizsgálat Kolozsvár politikai köreiben, de különösen nemzeti-parasztpárti berkekben konsternációszerű meglepetést keltett. A Patria péntek reggeli száma heves támadást adreszál a vizsgálat megindítása miatt a nagy

Meg-
érkeztek!

Clujon még nem látott exlusiv pár-
rizsi szőrme divatujdonosságok kizá-
róglaosan a

WEISZ FIVÉREK

szőrme szalonjában

Cal. Reg. Ferd. 5. (Szabó J. ház)

Elárulítás az alábbi híhet-
len olcsó árakon:

Valódi perzsa bundák	35.000 L-től
Pézsma has bundák	10.000 L-től
Seal bundák	8.000 L-től
Csikó bundák	8.000 L-től
Nutrietta bundák	4.500 L-től
Nagy választékban különböző színű rókák	

illetékes tényezők elé. Meg vagyok győ-
ződve róla, hogy ma már csak együttesen
tudunk valamit csinálni.

A Dimineata megbízható politikai körök
ből nyert információit a következő két
konklúzióval zárja le:

1. A román belpolitikában is elkerül-
hetetlen a nemzeti kormány megalakí-
tása.

2. Legkésőbb ősszel bekövetkezik a vál-
tozás a belpolitikai életben.

szebeni vizsgálóbíró címére, akinél Boila Romulus ellen senki feljelentést nem tett és ennek dacára saját kezdeményezésére elrendelte a vizsgálat megindítását.

Pénteken a vizsgálat tovább folytatódott az ügyészségen. A vizsgálóbíró beidézte maga elé dr. Boila Romulust, akit kihallgatása mintegy félóraig tartott. A vizsgálat során bombaként hatott a Drumul Nou cikke, amely megállapítja, hogy Boilának az Albina Banknál ötmillió lejes betétje van.

Az ügyben érdeklődő újságírók előtt Vioreanu vizsgálóbíró kijelentette,

hogy a Drumul Nou állításai nem felelnek meg a valóságnak és felhatalmazta az újságírókat ennek az újsághírnek a megcáfolására.

Az esti órákban az Uj Kelet munkatársa beszélgetést folytatott Boila Romulus dr.-ral, aki a botrányval kapcsolatban a következő nyilatkozatot adta:

— Hogy egészen őszinte legyek, én magam sem tudom, mi történik itten. Különösen az érthetetlen, hogy miért a nagyszebeni vizsgálóbírótól indult el ez a különös vizsgálat. Valamire gondolok ezzel kapcsolatban, de ez nincs összefüggésben a jelenlegi furcsa vizsgálattal. Még az 1926-os averescanus választások alatt történt, hogy Kisküküllő megyében egy választási célokra létesített heccpap aljasul megrágalmazott, mire én sajtóper indítottam az averescanus alkalmi lapocská ellen. Ez a feljelentés a nagyszebeni vizsgálóbíróhoz került, aki egy félévvel ezelőtt kérdést is intézett hozzám, hogy fenntartom-e a vádat vagy sem. A vádat fennartottam. De hogy az Universulnak öt évvel később megjelent rágalmaszai hogyan kerülnek a nagyszebeni vizsgálóbíróhoz, arról sajtellem sincs.

— Arról sem tudok — folytatta nyilatkozatát dr. Boila Romulus —, hogy miért akart engem ma kihallgatni ebben az ügyben a vizsgálóbíró. Vioreanu vizsgálóbíró felkért arra, hogy adjak az Universul cikkeihez bizonyítékokat, mert az Universul pont engem nevezett meg tanunak saját állításai igazolására. Egészen fantasztikus dolog ez, amit nagyon nehéz megérteni. Én magam is sokat töröm rajta a fejemet, hanem a mai napon táviratot menesztettem öfelségéhez, amelyben tiltakozást fejeztem ki az ellenem elkövetett durva sértés és törvénytelen eljárás miatt.

— Annyit mondhatok — mondotta Boila Romulus dr. —, hogy ellenem igazán indíthatnak vizsgálatot, mert nálam nem fognak törvénytelenül szerzett vagyont találni. Egy banit sem. Soha nem kerestem a könnyű kereseti lehetőségeket és mindig a törvény szigorú tiszteletbentartásával életem. Különösen mint politikus. Büszkén mondhatom, hogy én nem csináltam üzletet a politikából.

ÁBRAHÁM GYERMEKEI

(2) AMERIKAI TÖRTÉNETEK — IRTA: SALOM ASCH

„Krisztus gyermekei“ pedig tapasztalták, hogy „Ábrahám gyermekei“ perlekednek egymással és rosszat mondanak egymásra. „Ábrahám gyermekeinek a tekintélye ilyen módon erősen súlydott az ő szemükben.“

Nem tartott sokáig és „Ábrahám gyermekei“ békét kötöttek egymás között. Sokan közülük közös üzletre szövetkeztek, „nyájaikat együtt legeltették és egy kut mellett itatták juhaikat“; mások viszont belátták, hogy az ország nagy és tágas és elég hely vagyon mindenki számára a terjeszkedésre. Nem perlekedtek tehát tovább, hanem kibékültek. Mert füleikhez jutott Tomkinsville gyermekeinek morgása, akik így beszéltek egymás között: „Ábrahám gyermekei a veszekedés és perlekedés magvait hintették el közöttünk.“

Nem tartott sokáig — a civakodás véget ért, felépítették házaikat, idehozták gyermekeiket és asszonyaikat — amikor szintén arra irányították gondolataikat, hogy istenházát építsenek Tomkinsvilleben.

Ez pedig így történt: Mórítz Silbermann Tomkinsville apjának tekintette magát. Amikor békét kötött a többi telepessel, akik utána jöttek, arra gondolt, hogy zsidó egyület létesít Tomkinsvilleben. Magához kérte „Ábrahám gyermekei“ és beszélt hozzájuk. Mint a „Munkáskör“ szervező egykori tagja megakartalakítani a városban e kör fiókját. De a többiek nem egyeztek ebbe bele, mert a többiek életes zsidók voltak, vallásosak. Imaházat akartak, egy zsinagógát. Mórítz Silbermann erre így szólt:

— Én nem járok zsinagógába!

A többiek így feleltek:

— Ha nem jársz, nem jársz. Akkor nélkül fogjuk megépíteni a zsinagógát.

Mórítz Silbermann látta, hogy magára marad, megváltoztatta tehát véleményét és kibérelte Tomkinsville egyetlen termét, amelyben minden kedden és csütörtökön mozi vetítettek, minden vasárnap a tűzoltóság ünnepélyt rendezett és minden szombaton a Young-men Christian Association, röviden IMCA előadást és tanácskozásokat tartott. Ezt a termet Mórítz Silbermann a legközelebbi nagyünnepéket istentisztelettel céljaira kibérelte.

Amikor sógora, sógorának unokafivére ezt meghallotta, megesküdt, hogy nem fog imádkozni egy „Munkáskör zsinagógában“. Titokban pedig a közeli nagyvárosba utazott, ahol már fennállott egy zsidó hitközség és innen magával hozott egy Tóratekeresztet. Mórítz Silbermann pedig megizente, hogy a mozi termet csak tartassa meg magának és ros-hasonokor, vagyis az újév napján imádkozzék a „Munkáskör imakönyvből“. Izrael táborában így megint veszekedés támadt. Némelyek „Ábrahám első gyermeke“ mellé állottak, mások pedig „Ábrahám második gyermeke“ mellé. Amikor azonban „Jitro“ a keresztény lelkes, ezt észrevette, mindkettőjüket maga elé cította, jóságosan beszélt hozzájuk és békét teremtett közöttük. Minthogy pedig egyetlen fél sem tudott egyedül összehozni „egy minjant“, vagyis tíz embert az istentisztelethez, tehát megint egyesültek: Mórítz Silbermann odaadta a termet, a másik pedig a Tóratekeresztet és Izrael gyermekeinek Egyiptomból való kivonulása óta Tomkinsville-nek először volt minjámja; és első ízben történt amióta Isten a Szinaj hegyen tanítónak és mesterünknek Mózesnek átadta a törvénytáblákat, hogy Tomkinsvilleben a Tórából olvassák fel Isten szavát.

„Jitro“ erről a legközelebbi vasárnap prédikációt tartott a templomban és Tomkinsville lakói nagy rajokban hömpölyögtek házaikból a vásártérre, hogy lássák, amint a zsidók cillinderrel a fejükön s imakönyvvel a hónuk alatt Istenházukba, a mozi terembe igyekeztek. Big Billy pedig feltette újra seriff-jelvényét, a mozi bejárója elé állott, hogy a rendet fenntartsa, éppúgy, mint Tomkinsvilleben a nagy ünnepségek alkalmával a függet-

lenségi napok évfordulóján. Szándékában volt a tűzoltók zenekarát is odarendelni, hogy a bejáró előtt koncertezzenek, azonban a zsidók nagyon kérték, hogy ettől tekintsen el, azt mondták, ez ellenkezik a zsidó törvénnyel. Ezt ugyan Big Billy nem látta be, azonban respektálta a törvényt.

Nyilvánvaló lett ekkor, hogy „Ábrahám gyermekei“ Tomkinsvilleben erősen megszaporodtak. Az újév előnapján Tomkinsville környékéről, városokból és falvakból sokan, akik Mórítz Silbermann példáját követték és letelepedtek, ideutaztak. Újév első napján a város egyik régi lakója is eljött az istentiszteletre. Azt mondta, hogy homályosan vissza tud emlékezni arra, hogy ő voltaképpen zsidó; apja még megtartotta a zsidó szokásokat, ő azonban ezeket már teljesen elfelejtette. Most pedig, hogy a zsidók egymásra találtak és istentiszteletet tartanak, megint visszaemlékezett, hogy zsidó volt... Aztán még egy férfi jött; senki nem tudta kicsoda és honnan jött. Olyan volt, mint egy keresztény, lesütött, gondosan beretvált arcán tömör bajusz diszelgett, fején ősz haj. Az idegen olyan volt, mint egy kaliforniai aranyás, mint aki szabad ég alatt napon és szélben, vagy a hegyek között él. Szó nélkül kivett egy kicsiny elszárgult imakönyvet és némán és idegenül nézett beléje.

A Tóra felolvasása alatt a zsidók nagy ajándékokat jelentettek be a fölépítendő tomkinsvillei zsinagóga javára. Mind-egyik rá akart leicítani a másikra és az első ünnepi istentiszteletkor tekintélyes összeg gyűlt össze a zsinagóga építésére.

Tomkinsville zsidói még egyszer megtartották a mozi teremben az újévi istentiszteletet. A legközelebbi ros-hasonokor és rom kippur ünnepén már jó néhány tucat zsidó volt együtt és a Tóra felolvasásakor annyit ajándékoztak a zsinagóga javára, hogy az ünnepek után már hozzá is lehetett volna fogni az építkezéshez. A telket a zsinagóga számára átengedte volna a város legszebb uccák egyikében, szemben a katolikus templommal. A zsidók azonban nem fogadták el ezt az ajándékot. Valamitől félték, maguk sem tudták mitől. Így hát a zsinagóga számára egy keskeny mellékutcában kerestek telket, ott, ahol néhány zsidó család is lakott, közöttük Mórítz Silbermann, aki „Ábrahám gyermekei“ közül az első volt Tomkinsvilleben.

A legközelebbi szombaton azonban „Jitro“ beszédet tartott a templomban Tomkinsville egybegyűlt gyermekeihez és ezeket mondotta:

„Mindaddig csak Jézus gyermekei laktak Tomkinsvilleben, de a Jézus-gyermek ősei után vágyakozott, egyedül érezte magát, mert ősei nem voltak vele. Most azonban ime el jönnek Jézus ősei: Ábrahám, Izsák és Jákob és Tomkinsvilleben ütik fel tanjárukat. Jézus gyermeke boldogan egyesülni fog őseivel és Tomkinsville virulni és fejlődni fog.“

A jámbor keresztény asszonyokat könynyekig meghatotta a plébános prédikációja és az öreg farmerek komoran néztek maguk elé. És mindenki ajándékot adott a zsinagóga, az egyik egy fuvar téglát, a másik egy hordó cementet, volt aki gerendát adott, volt aki egy csomag szegyet.

Amikor a zsinagóga alapkövét letették, egész Tomkinsville „Jitro“-val az élen megjelent. Minden lakós hozzájárult egy kalapácsütéssel, hogy Ábrahám Izsák és Jákob házat felépíteni segítsék. Ezuttal Big Billy nem lehetett megakadályozni abban, hogy ki ne vonultassa a zenekart és a tűzoltókat arra a helyre, ahol az alapkövetétel ünnepsége lezajlott. És amikor „Jitro“ befejezte beszédét, amikor is még egyszer megemlékezett „Ábrahám gyermekeiről“, akkor Big Billy a seriff-jelvényvel a mellén, jelt adott a zenének. Tust játszottak és Tomkinsville

fekete lakói kalapjukat felhajtották a levegőbe.

Este az alapkövetétel után az összes zsidók megjelentek Mórítz Silbermannal, „Ábrahám gyermekénél“. A nagy ünnepnapon az összes ellenfelek békét kötöttek és Tomkinsville első zsidóját annak rendje és módja szerint tisztelték. Mórítz Silbermann felesége otthon készített meggylikört, süteményeket és almát szervírozott, Tomkinsville többi asszonyai pedig hatalmas csomagokat hoztak mézeskaláccsal, dióval, mandulával és narancscsal. „Ábrahám gyermekei“ az ebédő nagy asztala körül ültek. A vaskályhában vidáman tűz lobogott, hogy a szobát átmelegítse, mert odakint már bizony télies volt az idő.

„Ábrahám gyermekei“, akik körülültek az asztalt, a világ minden tájáról jöttek ide. A metsző, akit azért is hívtak Tomkinsvillebe, hogy elássa az ifjuság oktatását, gömbölyű, kicsi emberke volt, jöltáplált hasacskaival és telt arccal. Látta rajta, hogy Tomkinsville asszonyai, akiknél ingyen kosztolt, kiadósan gondoskodtak gyomráról és bőségesen látták el tyukmájjal és libatőpörttyével, amiket a sakter mindenekfelett szeretett. Az egybegyűlt asszonyok elragadtatására néhány sláger éneket zsidó operettekől. A férfiak az új zsinagógáról beszéltek és a régi otthonról, ahonnan idekerültek. A sógor unokatestvére Romániából jött és elmondta, hogyan került el ő onnan Amerikába. Egy másik zsidó, aki Tomkinsvilleben autótaxivállalatot tartott fenn és Lengyelországból származott, elmondta, hogy szülőfalujának parasztjai hogyan zavarták ki őt, feleségével és gyermekeivel éjnek idején a szélmalomból, melyet egy földbirtokostól bérelt és hogyan kellett neki a hideg téli éjszakán fagyoskodnia az uccában. Mórítz Silbermann, a házi ur, aki Oroszországból került ide, kiejtette ezt a szót: Kisenev — és mindnyájan hallgattak egy ideig.

Gandhi hajóra szállt Anglia felé

London, augusztus 28. Gandhi ma Simlából elutazott Bombaybe. A pályaudvarra ezreke menő tömeg kísérte az angol bizalmasa kíséretében utazó hinda nacionalista vezért, aki Bombayben hajóra szállt Anglia felé.

Hogyan folyt le Palesztinában az arabok 24 órás tiltakozó sztrájkja

Az arab kereskedők egyrésze kinyitotta üzletét, az arab munkások dolgoztak

Jeruzsálem, augusztus 28. Röviden beszámoltunk az arabok által augusztus 25-én rendezett általános sztrájk lefolyásáról. A palesztinai lapok részletes tudósításai szerint a sztrájkot az egész ország területén keresztül vitték, ami már csak azért is lehetséges volt, mert a sztrájk napja vasárnapra esett és a keresztény üzletek amugyis zárva tartottak. A zsidó üzletek nyitva voltak, hasonlóképpen néhány arab élelmiszerkereskedés is. A magánépitkezésnél alkalmazott arab építőmunkások megjelentek a munkánál, ezzel szemben a közmunkálatoknál alkalmazott arab munkások sztrájkoltak.

A nablusi események

Az arab exekutívének mintegy negyven tagja gyűlt össze a sztrájk napján, akik megkísérelték testületileg behatolni a kormányzóház épületébe, hogy ott tiltakozó memorandumot nyújtsanak be. A rendőrség azonban ebben megakadályozta őket. Hosszas tárgyalások indultak meg Wainwright őrnagy, a rendőrség parancsnoka és Jamal Husseini, az arab exekutívé titkára között. Végül abban állapodtak meg, hogy tiztagu deputációt engednek be a kettőzött őrséggel ellátott épületbe. Vasárnap lévén, a vezető kormánytisztviselők közül senki sem volt jelen, mire a memorandumot Mr. Custnek, a főkörmányzó magántitkárnak nyújtották át.

A délutáni órákban érkezett meg a jelentés Jeruzsálemből arról, hogy Nablusban komoly összetűzésre került sor a rendőrség és a tüntetők között. Az arabok csoportokba verődve, tüntettek a város különböző részein, kövekkel és téglákkal dobálva meg a velük szembeálló rendőröket. A rendőrség kénytelen volt végül fegyverét használni. Az összetűzés során Kyles rendőrparancs-

Asszonyom!

Idén mindenki tornázik!
Gyermekeivel egyszerre irakozzon be
PAP VERA

mozgásművészeti iskolájába
FELNÖTTEKNEK: mozgástan, ritmikus torna és tánc.

GYERMEKEKNEK: mozgási alap ismeretek, énekek egybekötött táncjátékok, tornagyakorlatok és gyógytorna.

Tanítas magyar és német nyelven
Kurzusok és magánórák szept. 1-én kezdődnek.

Tisztviselőknök estí tanfolyamok.
BEIRATKOZÁSOK: d. u. 2-5-ig.
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 59

Akkor azután valaki — azt hiszem, hogy a sakter volt, aki Galiciából származott, ezeket mondotta:

„És mi mindnyájan, akik a legkülönbözőbb vidékekről származunk, együtt vagyunk itt, egy nagyon messze helyen, amelynek nevét azelőtt sohasem hallottuk és ime mi először építünk házat Ábrahám Istene számára. Vajjon nem-e Istennek a rendelése ez?“

Egy öregasszony pedig sóhajással hozzátette:

„Ó vajha sokáig így tartana az gyermekeinknél és gyermekeink gyermekeiknél, magasságos, jóságos Isten!“

És mindnyájan elmélázva hallgattak...
(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

(Folytatjuk)

HIREK

Az UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
 Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc
 Bukaresti szerkesztőség:
 Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A kolozsvári héber óvoda

Egy kolozsvári zsidó szülőktől kaptuk az alábbi figyelemreméltó sorokat:
 Az iskolai év hirtelen beköszöntésével a meglepett szülők jóformán teljesen tájékozatlanul állanak ama intézményekkel szemben, melyek rendelkezésükre állanak, hogy gyermekeiket az élet számára előkészítsék. Különös nehézségeik vannak azoknak a zsidó szülőknél, akikben él még a vágy és akarát, hogy gyermekeiket tradicionális szellemben neveljék fel. Sajnos, a kolozsvári zsidóság nem rendelkezik egy oly kiépített iskolai intézménnyel, mely ezt számára biztosítani tudná. Azonban, hogy a zsidó nevelés alapjait beleplántálhassuk az ifjú gyermek fogékony lelkébe, mely alapnak ereje örök életére irányítólag hasson és soha nem múló forrássá válva, erőt adjon és kitartható népe, valása örökértékéhez való ragaszkodásra, a zsidó szülők rendelkezésére áll a zsidó óvoda.

Csofátolatos az a teljesítmény, melyet rövid 3 évi fennállása óta produkált. Kicsiny gyermekek játszi könnyedséggel sajátítják el a Biblia és az új zsidó kultúra nyelvét és gyermeki lelküket igaz zsidó testvéri szellem hatja át, megvalósítva kicsi társadalmukban a „szerepd felebarátodat, mint tenmagadat” legszentebb bibliai parancsot.

Amellett a gyakorlati élet követelményei nek is igyekeznek az óvoda megfelelni azzal, hogy a nagybárá magyar anyanyelvű gyermekek számára párhuzamosan román szekciót is tart fenn, azzal a kitűzött céllal, hogy a gyermekek a román nyelvű elemi iskolák számára kellőleg előkészítve legyenek.

Ez az intézmény büszkesége ma a kolozsvári zsidóságnak és csak a szülőknél múlik, hogy prosperitását lehetővé tegyék. Minden jóérzésű zsidó, kinek szent az a nyelv, melyen imádkozik, az a nyelv, mely ma százezrek ajkán él és virul és amely a palesztinai zsidó közösség összekötő és élhető kapcsa, adja gyermekét a héber óvodába. Legmodernebb pedagógiai elvek és eszközök (tágas játszóterem, modern játszóeszközök, nagy udvar) igénybevételel igyekeznek ott beleplántálni a fejlődő ifjú lélekbe mindazt, ami szép, ami nemes és hamisítatlanul zsidó. Támogassuk az óvoda fejlődését azzal, hogy gyermekeinket oda iratjuk be. Ezzel gyermekeinknek kulturát, zsidóságot adunk és városunknak pedig egy oly intézményt biztosítunk, amely már eddigi működésével is büszkeségünké vált.

— **Hüvös időjárás várható.** Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognóza szerint mérsékelt északi szél, változóan felhős és az évszakhoz képest hüvös időjárás várható, egyes helyeken esetleg még apró esőkkel. A hőmérséklet Budapesten ma délben 17 fok Celsius volt.

— **Zita excelszárné nem nyaral Svájcban.** Zürichből jelentik: A Neue Züricher Zeitung külföldi lapok azon híré, hogy Zita fiával, Ottóval svájci üdülőhelyen nyaralna. A lap szerint az excelszárné egyideig belga fürdőhelyen volt s most Dél-Franciaországban nyaral.

— **Tökét emel a nemzetközi hálókocsi-társaság.** Párizsból jelentik: A lapok jelentései szerint a nemzetközi hálókocsi-társaság alaptökét emelni készül. Az új kibocsátású részvényeket a régi részvényeseknek ajánlják fel 1:1 arányban.

— **Az ort. izr. nyilvánosjogi hétosztályu elemi iskola felhívja a szülők figyelmét,** hogy a beiratások f. hó 31-ig bezárólag véget érnek. Kéretnek a t. szülők, hogy ezen időn belül okvetlenül irassák be gyermekeiket, mert később az iskolának nem áll módjában tanulókat felvenni. Az igazgatóság.

— **Orvosi hír.** Dr. Vass Endre fogorvos Dej, berlini tanulmányutja miatt szeptember 1-től október 1-ig nem rendel.

— **Emberek ezrei igazolják,** hogy arany-ér, végbélkörüli kipállás, viszketés, repedések ér vérzés ellen legjobb a Haemorsan kenőcs vagy kup. Oolcsón kapható a gyógyszárakban.

— **Bubópestis lépett fel Barcelona egyik kerületében.** Londonból jelentik: Barcelona egyik negyedében bubópestis lépett fel. A szörnyű betegségbe három beteg már belehalt. Elrendelték a kerület vesztettség alá vételét. A lakosság körében a hír nagy riadalmat keltett.

— **Uruguay is életbeléptette a takarékosági rendszabályokat.** Londonból jelentik: Montevideói jelentés szerint Uruguay is életbeléptette a takarékosági rendszabályokat s új adókat vezetett be, hogy a költségvetési egyensulya biztosítható legyen. Az uruguayi gazdasági életben már kezdenek mutatkozni a javulás tünetei.

— **Nincs németellenes élük a francia-lengyel-orosz tárgyalásoknak.** Berlinből jelentik: Litvinov orosz külügyi népbiztos az Európa bizottsági orosz delegáció élén ma délelőtt tíz órakor megérkezett a német birodalmi fővárosba. Ezzel kapcsolatba a birodalmi kormányhoz közelálló körökben tulzotaknak tartják azokat a híreket, hogy a francia-lengyel-orosz tárgyalásoknak németellenes élük volna.

— **Hirdetmény nagytelmi Sasz Chevra és fiókimaházulések tárgyában.** Figyelmeztetjük mindazokat, akik a múlt évben a Str. Parisban levő ortodox nagytelomban, a templom udvarán levő Beszhamidrásban, a Str. T. Vladimirescuban levő Sasz Chevra templomban, valamint az Eötvös uccai iskolahelyiségben berendezett fiókimaházban ülést bérletet és bérletüket az idén is fenntartani óhajtják, hogy azt legkésőbb szeptember első napjáig, azaz szeptember 6-ig ujtassák meg, mert ezen határidő lejártá után a fennmaradt imaszékek a régi bérlőkre való tekintet nélkül szabadon lesznek kiadva. Cluj, 1931 augusztus 27. Az imaszékek kezelősége.

— **A Do X. megérkezett Newyorkba.** Newyorkból jelentik: A Do X. a virginiai Norfolkól 3 és fél óra alatt Newyorkba repült. Kevéssel délután öt óra után motorjainak menyörgésszerű robajával megjelent a német óriásrepülőgép Newyork felett és nyolcast irt le a város levegőterében. A kikötőben levő összes hajók szirénabugással üdvözölték a Do X-et, amely a Hudson tengerészeti légi kikötőjében szállott le, ahol a pilótáknak és a legénységnek Newyork város arany- és ezüstérméit adták át megemlékezésül. A fogadtatáson a városi vezetőségen kívül ott volt a newyorki német főkonzul is. Az üdvözlések után az óriásrepülőgép újra a magasba emelkedett s kört írva le Newyork felett, Long Islandon szállott ismét vízre, ahol lehorgonyozták.

— **Borkereskedők, vendéglősök, kocsimárosok figyelmébe.** Kötöny minőségű, körül 300 hektoliter elsőrendű mustot eladásra ajánlok saját termésű, Leányka, Rajnarizling, Muskotály stb. Alkalmassal esetleg kóser bornak. Szép pince a szőlőben rendelkezésére áll a vevőnek. A szőlő bent van a városban. Kiseb tételekben is eladó. Értekezni lehet Füssy J. könyvkereskedésében Tordán.

— **BIKSZAD GYÓGYFÜRDŐ.** Erdély Karlsbadja, a hurutosok Mekkája nyitja június 1-től. Ivókúra, szénsavas fürdők, hidegvíz gyógyintézet, inhalatórium és strandfürdő. Állandó fürdő-orvos, vasút posta, távirda helyben. Elsőrendű diéták, konyha, napi penzói 160 lejűl. Ort. izr. nak kóser vendéglő. Prospektust díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság, Baia-Băsa, jud. Sătmár.

— **Tanítói áthelyezés.** Reuter Letitia tanítórnő a 8-as számú kolozsvári elemi iskolából a 12-ös számú iskolába helyezték át.

Szinkör Mozdó

Szezonnyitó ünnepi diszeladások

Helyárak 10 és 20 lej

- MŰSOR:**
1. Uj hangoshiradó
 2. A színajai esküvő hivatalos, hiteles teljes filmje magyar felirattal.
 3. Uj Micky Maus.
 4. Szenzációs operett-premier, az év legnagyobb sikerű hangos világsiágere

Betörő

— **Eljegyzések.** Weisz Sárika Maia (Mánya) és Deutsch Lázár Gherla (Szamosujvár) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Hermann Jenő Margitta eljegyezte** Salamon Erzsikét Somlyóujlakról. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A szeszmonopólium törvényjavaslat** teljes és precíz magyar fordítása kapható Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 12. Ára 100 lej.

— **Fogyni vagy hizni,** kisebb testi hibákat, mint görbe hát, rossz tartás, rossz járás (rendszerint ludtálp miatt) természetes módszerrel lehet csak kellemes és a szervezetre nem káros módon helyrehozni. Pap Vera ritmikus és gyógytornatanárnő Mensendieck módszerrel szép eredményeket ért el ezen a téren is.

Gyerekek ingyen

kapnak tanrendet, könyvjegyzéket, betétkönyvet
LEPAGE-nál CLUJ

Bécsi mintavásári igazolványok

valamint budapesti utazáshoz szükséges féláru igazolványok kaphatók a HERMES menetjegyirodában Cluj, Calea Regele Ferdinand 13. Telefon 13

— **A módosított kamattörvény** kapható Dr. Mandel Fordító Irodában Cluj, Str. Memorandului 12. Ára 15 lej. Vidékre portóval 20 lej.

— **Gyomor- és bélzavaroknál,** étvágytalanságnál, szorulásnál, felfúvódásnál, gyomorégésnél, felbőgögnél, szédülésnél, homlokfájásnál, hányingernél 1-2 pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz alaposan kitisztítja az emésztőutakat. Köz-kórházi jelentésekben olvassuk, hogy a Ferenc József vizet még a fekvő betegek is nagyon szívesen isszák és általánosan dicsérik. A Ferenc József keserűvíz gyógy-szertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— **Beiratkozások Hamburg Szerén Montessori óvodába.** A kolozsvári Montessori óvodába a beiratkozások a következő tanévre szeptember hó elsején kezdődnek meg és délután 3-5-ig eszközölhetők Str. Elisabeta (Erzsébet ut) 16. alatt.

— **A vén komédiás című** társadalmi dráma 7 felv. kerül vetítésre az Építőmunkás-Otthon mozgóban vasárnap 3, 5 és 7 órakor. A darab főszerepeit Warner Olanos és Dolres Costello játszák. Hirdető kísérő műsor. Hétfőn, szerdán és szombaton 5 és 7 órakor a Sejk leánya kerül színre. Főszerepekben: Bebe Daniels és William Povel.

— **Lindbergh és felesége Tokió közelében** a japán kormány által részükre bérlet gyönyörű nyaralóban pihenik ki viszonylagos légi fáradalmait.

Nagyváradon teljes ellátásra

Balkonos uccai szobába, zongora és fűrdőszoba használattal urifitit vagy leányt elfogad izr. uricsalád
Özv. Berger Antalné
 ORADEA, Str. Cantemir (Beöthy Ödön ucca) 42, I. 7.

NAPROL-NAPRA

A francia Riviéra játékkaszinóiban az utóbbi időben a bank állandóan feltűnően sokat veszett. A nyereséget csodálatosképpen mindig ugyanaz, a legnagyobb részét nőkből álló társaság vitte el és a tagok naponta 80-100.000 frankot is nyertek. Nyomozást indítottak egy gyanus jelenség ügyében és megállapították, hogy a bakkarasztalnál nagy tételekkel játszó fiatal nők kiténő hipnotikus médiumok, akik egy ismert hipnotizőrrel álltak összeköttetésben és transz-állapotban vettek részt a játékokban. A hipnotizőr pedig a bankár mellett állt és jelekkel vezette médiumainak játékát. A hipnotizőr és bűntársai ellen eljárás indult.

Prágában bemutatták a „Helles Angels” című amerikai hangosfilmet, amely oly sok vitára adott alkalmat. A csehszlovák külügyminiszterium a német követség irásos tiltakozására elutasítván válaszolt és rámutatott arra, hogy a filmet más államokban is játszóák, a csehszlovák belügyminiszterium pedig a cenzura által már engedélyezett darabban nem lát németellenes tüntetést.

Párizsban egy fiatallembert többször rajtakaptak azon, hogy színházak és kávéházak előtt várakozó autókat el akart lopni. Amikor azonban az autótulajdonos az autótolvajt tetten érte, ez nevetve biztosítási prospektust húzott elő a zsebéből, rámutatott az autótulajdonos előtt arra, hogy milyen könnyű a gépkocsit ellopni és felszólította, hogy nála, aki biztosítási ügynök, lopás ellen biztosítsa be kocsiját. Az ügyes biztosítási ágensnek a legtöbb esetben sikerült is az üzletet megkötnie.

Görögországban a Korinthos közelében Payne professzornak, az angol archeológiai intézet tanárának vezetésével most folyó ásátásoknál rendkívül szép, művészi kivitelű és nagyértékű bronz- és terrakotta tárgyakat találtak, amelyek a Krisztus előtti VII. századból származnak. A leletek legértékesebb tárgya egy phöniciai származású ébenfa szobrocska, amely egy nő fejét ábrázol és a szobor szeméi bronzból készültek.

Lynce neyworki játékkaszinó tulajdonost a banditák még nem bocsátották szabadon. Ugy tudják, hogy Al Capone már intézkedett aziránt, hogy a Lynceért követelt váltságdíjat a banditavezér folyószámlája terhére kifizessék, hogy a játékkaszinó tulajdonos szabadlábra kerüljön s az Al Capone ellen emberrablásért megindított eljárást a hatóságok megszüntessék.

Reggio di Calabria közelében egy az elmúlt évi földrengés következtében elpusztult s csak részben újjáépített tüzekatasztrófában megsemmisült. A lakosok nagy része barakkokban élt s ezek mind porrá égtek. A hajléktalanok száma hétszázra tehető.

A southamptoni kikötő vizein az United States Line Leviathan gőzösen tűz támadt. A kikötői mentőhajók gőfcsekkendőkkel nyomban munkába fogtak s eloltották a tüzet. Néhány utaskabin berendezése a lángok martaléka lett.

KÖZGAZDASÁG

Százmillió nyersvas-vásárlással akarja a kormány szanálni a pusztulás előtt álló vajdahunyadi vasgyárat

Sikerrel kecsegtetnek a tárgyalások a vajdahunyadi vasgyár és az iparügyi miniszterium között

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarestben néhány hét óta rendkívül nagyfontosságú tárgyalások folynak az ipar- és kereskedelmi miniszterium és a román vasipari vállalatok vezetői között. A vasipari üzemek elhibázott pénzügyi politika következtében egészen minimális termeléssel dolgoznak, a vasgyárak leállították kohóikat és ebben az iparágban teljes mértékben dominálja a piacot a külföldi áru, holott itt európai szinten álló hatalmas gyárüzemek hevernek parlagon.

Ez áll különösen a vajdahunyadi vasgyárra, amelynek katasztrófális helyzetéről annak idején cikksorozat keretében számolt be az Uj Kelet. A vajdahunyadi vasgyár ma csak azért folytatja termelését, hogy az utolsó, működő kohó leállításával ne okozzanak sok millió károkat a gyártelepnek. A vasgyár melynek termelését a kiapadhatatlan gyalári vasbánya még évtizedekig biztosíthatja, a határok megváltoztatásával teljesen elvesztette felvevő piacát. A gyár hatalmas kvantum nyersvasának nincs feldolgozó telepe s a gyárnak arra irányuló intencióit, hogy kedvező külföldi kölcsön révén nagyarányú befektetésekkel egészítse ki üzemét, a konkurrenciára ügyes politikai manőverekkel éveken keresztül megakadályozta.

Ilyenképpen állott elő az a helyzet,

hogy a vajdahunyadi vasgyár nem tudta elhelyezni termelését. Ma már hatalmas nyersvas-hegyek váltogatják egymást a vasgyár területén. A nyersvas számára már nem elegendő a gyár raktárhelyiségei és a már milliókat érő nyersvas hatalmas kvantumában hever felhasználatlanul. Ennek ellenére a gyár és a bánya, mely így is 1000 munkást foglalkoztat, folytatta a termelést, mert annak beszüntetése horribilis kárt okoz s az egész vidék gazdasági életét aláaknáhatja, ha a munkában lévő munkásokat is elbocsátják.

A helyzet tarthatatlan voltát a vajdahunyadi vasgyár élén működő autonóm-pénztár most Vasilescu-Carpen miniszter előtt ismertette. A nagyfontosságú tárgyalások során megállapodtak abban, hogy a gyár nem kísérli meg külföldi kölcsön felvételét, mert a jelenlegi pénzügyi viszonyok mellett nem látszik valószínűnek, hogy a kölcsöntárgyalások sikerre vezessenek. Ezzel szemben az ipar és kereskedelmi miniszter azt a megoldást ajánlotta, hogy a miniszterium segítségével a vajdahunyadi vasgyár 100 milliót képviselő nyersvas kvantumot helyezzen el a belföldön. Ez a kedvező feltételek mellett történő nagyszabású tranzakció megfelelő tőkét bocsátana a gyár rendelkezésére abból a célból, hogy építkezéseit megkezdhesse.

Az iparügyi miniszterium piacot keres a román petróleum-főlöslég számára

Bucuresti-Bukarest, augusztus 28. Az ipar- és kereskedelmi miniszter folytat tárgyalásokat és olyan meg egyezést készít elő, melynek értelmében Francia- és Spanyolországban nagyobb mennyiségű román nyersolaj és petróleum kvantum lenne elhelyezhető. Tekintve, hogy Romániában ezidőszereint hatalmas természetesen mutatkozott a petróleumiparban, ez a meg egyezés, sikeres megoldás esetén megfelelő piacot biztosítana az ország petróleum-termékének.

TOZSDE

Bukarest. Francia frank 6.60, font sterling 816, dollár 168, belga frank 23.46, lira 8.81, svájci frank 32.80, cseh korona 4.99%, shilling 23.69, holland forint 67.85.

Az Egyesült Államok külkereskedelmi mérlege

Az import 37, az export 11 százalékkal csökkent

Newyork, augusztus 28. Statisztikai adatok szerint az Egyesült Államok importja 37, az export 11 százalékkal csökkent.

A behozatal súlyedése az amerikai piac vásárlóerejének csökkenésére mu-

tat. Export terén az autópár szenvedte a legnagyobb, több mint ötven százalékos veszteséget.

A külkereskedelmi mérleg ennek ellenére aktív amennyiben 3084 millió dollárral a kivittel 2432 millió dolláros import áll szemben.

Színház—Mozi

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken ünnepi díszelőadások 3, 5, 7, 9 órák az új szezon megnyitása: I. Uj hangos híradó. II. Ileana főhercegnő esküvőjének első teljes, hiteles filmje, az Astra hivatalos felvétele magyar felirásokkal. III. Uj Micki Maus. IV. Betörő! Lilian Harvey és Willy Fritsch legújabb, szenzációs hangosfilm operettje 10 felvonásban. Helyárak 10 és 20 lej. A filmvé nagyobbi slágere!

CORSO-MOZGÓ műsora

Szombat 5, 7, 9 órák: Egy sziv 20 ütemben. Főszereplő: Colleen Moore. (Az orgonavirágzás főszereplője.) Vasárnap 3, 5, 7, 9 órák: Egy sziv 20 ütemben. Főszereplő: Colleen Moore. (Az orgonavirágzás főszereplője.)

RADIO MÜSO

Szombat, augusztus 29.

Budapest. 9.15: A rádió házikvartettjének hangversenye. 9.30: Hírek. 9.45: A hangverseny folytatása. 11.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. Vízállásjelentés magyarul és németül. 12: Déli harangzó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: Szalonzenekari hangverseny. 12.25: Hírek. 12.35: A hangverseny folytatása. 1: Időjelzés, időjárás- és vizállás jelentés. 2.45: Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 3.30: Felvétel és beiratkozás az egyetemre. Vitéz Nagy Iván dr. előadása. 4.15: Arany János tüzhez a mellől. Móricz Pál előadása. 4.45: Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. Hírek. 5: „Erszök meg a vakors”. Légrádi Halter Jenő elbeszélése. Felolvassa a szerző. 5.30: Rác Zsiga és cigányzenekarának hangversenye. 6.45: Mit üzen a rádió. 7.45: Szimfoniakíséret a Stúdióból. „Gyöngy-élet”. Utána: 9.40: Időjelzés, hírek, lövésnyeremények. 9.55: Dalok és szonok. Előadja Kékény Ilona. Zongorán kísér Polgár Tibor. Utána: Időjárásjelentés. Majd: Másfélóra könnyű zene. 8.15: Stol: Mádi című operettje. 10.40: Dostal-zenekar. Algír. 7.40: Operadalok. 8: Grammofón. 9.30: Zenekari verseny. Belgrád. 7.30: Rádiózenekar. 10: Nemzeti dalok. 19.30: Cigányzene. Berlin. 6.45: Szonáta-hangverseny. 8: Tarka-est. 10: Táncczene. Breslau. 7.15: Népszerű zene grammofó-

Machzor és tallisz árleszállítás!

- 4 kötet machzor a főünnepekre, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással. Lei: 260
- 9 kötet machzor az összes ünnepekre egész évi használatra, vászonkötésben, magyar, német, vagy zsargon fordítással. Lei: 600
- Mirjam dr. Kis Arnoldtól, vászonkötésű, magyar, vagy német. Lei: 140
- Mirjam imitált borkötésben. Lei: 180
- Mirjam valódi krokodilbőr-kötésben. Lei: 450
- Tallisz bármilyen gyermekeknek, bortnival felszerelve. 250 lejtől
- Gyapju férfi tallisz, arany, vagy ezüst bortnivalfelszerelve. 400 lejtől
- Selyem tallisz, fél, felszerelve bortnival. 400 lejtől
- Selyem tallisz, egész, nagy, felszerelve bortnival. 800 lejtől

Anton Rosenzweig, Cluj

הפרטים אונד טלויסן גראמאנדלונג
Heber könyvek
 gyapju és selyemtalleszek
 nagykereskedése — Gyári árak!
 Kérjen ingyen naptárt és árjegyzéket

nom. 8: Tarka-est. 10.45: Táncczene. Bukarest. 1: Grammofón. 6: Könnyű és román zene. 8: Rádiógyetem. 8.20: Grammofón. 9: Opera. Frankfurt. 3.13: Ifjúsági óra. 5: Rádiózenekar. 8.30: Katonazene. 11.20: Táncczene. Kassa. 11.30: Grammofón. 12.30: Rádiózenekar. 5: Hangverseny. Kattowitz. 4.30: Ifjúsági hangv. 8.15: Népszerű zene. Köln. Langenberg. 5: Hangverseny. 7.15: Rádiótanácsok. 8: Vidám est. Königsberg. 4: Fuvós zene. 6.30: Ének. Kar. 8: Nagy tarka est. Krakó. 5.15—7.20: Grammofón. II: Táncczene.

Apróhirdetések

Szavanként 4 Lei
 Vastagbetűvel 8 Lei
 Legkisebb apró, 10 szó 40 Lei
 Alláskeresőknek 1 szó 3 Lei
 Vastagbetűvel 6 Lei
 Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portobélyeggel ellátott jellegű leveleket továbbítunk.

ERTFSITES
 Elvállalom kézimunkáknak montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Esténként állandó kiállítás. Somlyai aranyozó, Str. Iuliu Maniu.

Egy vagy két iskolás gyermeket teljes ellátásra elfogadok. Szigorú ort. köser háztartás. Cim: Calea Regele Ferdinand 107., földszint utolsó ajtó.

Iskolás leány teljes ellátást kaphat uricsaládnál. Cim a kiadóban.

Üzleti berendezés komplett felszereléssel jó állapotban olcsón eladó. Megtekinthető Str. Paris 38.

Háromszobás komfortos lakás szeptember 1-re kiadó. P. Mihai Viteazul 8.

Gouvernante, idősebb urinő, nevelőnőnek ajánlkozok uricsaládnál. Perfekt francia, német. Kitiűnő zongoratanárnő. Cluj, Motilor 143.

Gyermekruhavarrást a legkényesebb igényeknek megfelelő méret után olcsó árban készít „BEBÉ” gyermekruha szalon. Pontos kiszolgálás. Str. Surdu v. Kiss ucca. Autobuszmegeálló.

Perfekt mérlegképes könyvelő és román német, magyar levelező állást keres. Elvállal órákonyvelést is. Megkereséseket „Szerény” jellegre a kiadó továbbítja.

2—3 iskolás gyermeket teljes ellátásra elfogad Sigherné. Calea Victoriei 43. sz.

Iskola közelében izr. uri családnál 2 leány vagy fiu gyermeket teljes ellátásra, tanári felügyelet mellett, elfogad. Cim a kiadóban.

1600 lejért teljes ellátást kaphatnak iskolai tanulók izr. uricsaládnál. Ugyanott zongoraoktatás. Cim a kiadóban.

Férjhez óhajtom adni 25 éves, igen jól, házilag nevelt, szerény és szorgalmas lányomat. Ezen célból keresek benősülésre egy 28—30 év körüli szorgalmas izr. fiut, ki irodai vezetésben teljesen jártas, a román, magyar és német nyelvet úgy szömban, mint levelezésben bírja. A férfinak életképes kereskedőnek is kell lenni, mert az országosan ismert év bevezetett iparüzem vezetésében is közre kell működnie. Ajánlatokat „Biztos jövő” jelleg alatt teljes címmel és fényképpel ellátva a kiadóhivatalnak kérem megküldeni.

Házasságokat a legjobb zsidó körökben gyorsan és diszkrétén közvetít a Globusz Házasságközvetítő Iroda Alba-Iulia, Str. Andrei Muresan No. 17. Válaszbélyeg melléklendő.

Duplánsült gépírászka minden élelmszerületben és sütőedében kapható.

Zongoratanítását Wald Renée újból megkezdte. Jelentkezni Mikes Kelemen u. 17.

MEGNYILT
 a Transylvania Butorgyár őszi nagy butorkiállítására
Kolozsváron
 a Strada Memorandului 1 szám alatt a Főter sarkán, a Schultz virágüzlet felett az emeleten!
Nagy választék
 modern stílusos hálószobákban, edéltőkben, férfiszobákban, szalonokban, kombinált szobákban és irodai berendezésekben. Felhívjuk úgy a helybeli, mint a vidéki
butorvásárlók figyelmét,
 hogy mielőtt butorszükségletét bárhol is megvásárolja, vagy megrendeli, tekintse meg a
kiállításunkat
 ahol nemcsak a mai új irányzatú és stílusos modellekről, hanem a mai fel-tűnően olcsó eredeti termelők árakról is tájékozódás szerezhet.
A termelőtől közvetlenül a vevőhöz. — Eladások a vevőközönségnek is eredeti angróárban történnek

XIV. ÉVF. Cluj—Kö augusztus 569

Az Uj Kelet és bántás

Cikkeink forrás megjelölés nélkül nem használhatók

Kéziratokat nem megőrzésükre

A minisztere

Argetoianu bel-elment panaszkodni rossz gazdasági viszonyok miatt, azaz egyre mélyülő válságban nem képes volt két, a szimpatikus mindannyiunk szerte Argetoianu elszirta, hiszen magára van krízis hétféjú sárkátelen harcát, azalatt nyában üdü, vagy Fekete tenger part-gondjával pedig egy Mindezeket a legkisebbek egyike, a Diminekünk nincs semmi hirasadás valódiságában Argetoianu helyében tünk volna panaszkodni, hogy általánosan terelőknek — külföldön — hivatalában a helyüket, hogy amik viharral küzdök, az a kormánykerék melletében azonban havi vételt tenni. Ha nekünk sátóljon. A világ sem zavarnánk meg a bant. Sőt mindent elnével zavartalanabban kedvteléseinek.

Mert amig Jorga addig jó nekünk és Mangaliában megzavart döttség, Jorga kénytelen foglalkozni a lett belőle. Ha szabad aki okos ember hírében, azt mondanánk, naszát és engedje tovább Mert így még reményország dolgai rendbe

A kisebbségi k

Amikor először ült kisebbségi kongresszus rendezték Európában hatvanmillióra emelke meg huszmillió ember érára, hogy népi és emósítása végett önálló megzavarnak. Ha ember él Európában, a és kulturális szempont helyzetben vannak a zember, csupán ama ok az állami territoriumon alkotnak többséget s igntetéséből többé-kevésárva.

A genfi kisebbségi kongresszus tényével, hogy a egyes államok kisebbségek helyzetét, antassa azokat a politikai tösegeket, amelyek kerégi probléma megoldhobbbségek világparlamenteni kongresszust nem em rendelkeznek sem tömeghajtóhatalommal, szszéjvetel csupán, alközös sorsban élő embrozatain keresztül megber kiált a világhoz és kell hogy legyen minik még mindig a minam fikciójában élnek. A melyek Európa mai sridézték, nem utolsó helyi kérdés. Hatvanmillió, len embert még egy egkonzolidált Európa seészteni, hát még a mairopa.

A genfi kisebbségi kongresszus tényével, el. dokumentálja a közliaditását és azt, hogy és nyugalom Európálsbbségi problémát az igaz